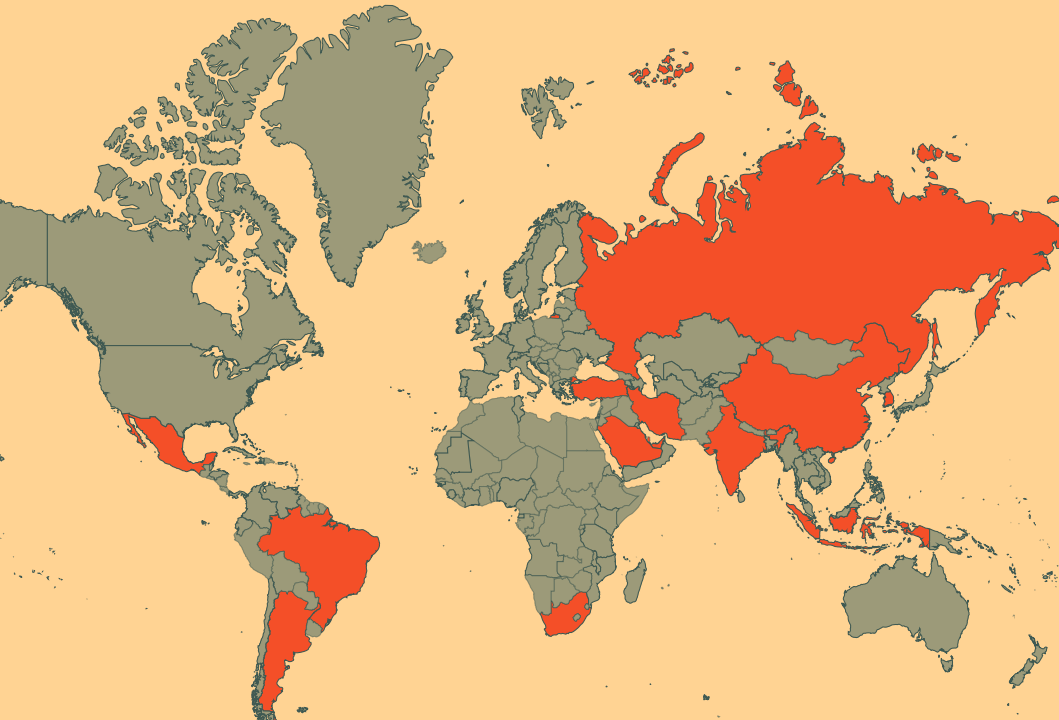

Yeni-emperyalist ülkelerin ortaya çıkışı zerine

Stefan Engel

Stefan Engel

**Yeni-emperyalist ülkelerin
ortaya çıkışı üzerine**

Verlag Neuer Weg

Ekim 2017

Stefan Engel, Gabi Fechtner, Monika Gärtner-Engel,
Oskar Finkbohner, Klaus Arnecke

Yeni-emperyalist ülkelerin ortaya çıkışı üzerine

Verlag Neuer Weg
in der Mediengruppe Neuer Weg GmbH
Alte Bottroper Str. 42, 45356 Essen
verlag@neuerweg.de
www.neuerweg.de

Baskı:
Mediengruppe Neuer Weg GmbH

ISBN 978-3-88021-479-8
ISBN eBook 978-3-88021-480-4

İçindekiler

Yeni-emperyalist ülkelerin ortaya çıkışı üzerine

Önsöz	5
Giriş	6
I. Yeni-emperyalist ülkelerin oluşması, emperyalist dünya sistemine özgü bir özelliştir	8
II. Ezilen ülkelerin ekonomileri ve sınıf yapılarındaki değişiklikler	10
III. Uluslararası üretimin yeniden örgütlenmesi ve yeni-emperyalist ülkelerin ortaya çıkışı	14
1. Tek taraflı bağımlılıktan çıkış, yerli tekellerin uluslararası mali-sermaye ile iç içe girmesi	18
2. Emperyalizme yeni-sömürgeci biçimde bağımlı olmaktan çıkıp, bağımsız yeni-emperyalist ülke olmaya giden yol	20
3. Yeni-sömürgeciliğin krizi, eski emperyalist- lerin mutlak egemenliğini sarsmaktadır	21

IV. 2008-2014 yılları arasındaki dünya ekonomik ve mali krizi: yeni-emperyalist ülkelerin oluşmasının ve son derece hızlı gelişmesinin motoru	25
V. Özellikle saldırganlık gösteren bazı yeni-emperyalist ülkeler	33
1. Çin, yeni-emperyalist ülkelerden en güçlüsü .	37
2. Rusya'nın yeni-emperyalist güç halinde yeniden yükselişi	40
3. Yeni-emperyalist Hindistan'ın Hint alt kıtasındaki hakimiyeti	44
4. Avrupa ile Asya arasındaki eşikte yeni-emperyalist Türkiye	49
VI. Sosyal-şovenizme, oportünizme ve dogmatizme karşı mücadelenin gerekliliği ..	55
VII. Emperyalizmin bunalımlılığının yeni nitel düzeyi	61
Ek:	
V. İ. Lenin'in eserlerinden "yeni-emperyalist ülkeler" konusuna ilişkin önemli alıntılar	67

Önsöz

Bir dizi yeni-emperyalist ülkenin ortaya çıkıp kalkınmalarının analizi gerekli olmuştur; çünkü bu yeni gelişim emperyalist dünya sisteminin mevcut yapısını dramatik bir şekilde sorguluyor.

MLPD, Lenin'in emperyalizm hakkında geliştirdiği analizin sağlam temelinden yola çıkarak, 1969 yılından beri, yeni oluşumları ve önemli değişiklikleri diyalektik-materyalist yöntemle ilkesel ve somut olarak incelemiştir: Almanya'daki tekelci devlet kapitalizmini, Sovyetler Birliği ve Çin'de kapitalizmin restorasyonunu, yeni-sömürgeciliğin oluşmasını, uluslararası üretimin yeniden örgütlenmesini ve çevre krizinin gelişmesini. Elinizdeki bu "Mavi ilave", programatik belgelerle ve partinin teorik organı REVOLUTIONÄRER WEG ("Devrimci Yol") sistemiyle geliştirilen ideolojik-politik çizgisine dayandırılmakta ve onu geliştirmektedir.

Morgenröte der internationalen sozialistischen Revolution ("Uluslararası Sosyalist Devrimin Şafağı") kitabı, ilk kez 2011 yılında yeni-emperyalist ülkelerin ortaya çıkıp kalkındığı tezini ortaya koydu. Elinizdeki araştırma, bu sağlam temelde geliştirilen tezin bilimsel kanıtını sunmaktadır.

Araştırma, işçi, kadın ve gençlik kitleleri arasında bilinçlendirici tartışmalarının gelişmesine bir katkıdır. Ayrıca bu broşürle, Rus Ekim Devrimi'nin 100. yıldönümündeki tartışmalar bağlamında uluslararası devrimci ve işçi hareketi önünde MLPD'nin görüşleri belirlenmektedir.

Temmuz 2017, Stefan Engel

Giriş

Dünyayı büyük karışıklıklar, dramatik çatışmalar, çetin kitle mücadeleleri ve beklenmedik dönüşler kapsamıştır. İnsanların çoğu gelecekle ilgili son derece endişelidir: ABD başkanı Donald Trump, Türkiye’de faşist bir diktatörlüğün kurulması, Suriye’de bitmek bilmeyen savaş, Ukrayna’daki silahlı çatışma, Güney Çin Denizi’nde ABD ve Çin’in karşılıklı provokasyonları veya Kore Yarımadası’ndaki çatışmaların dramatik tırmanışı bu endişelere sebep olmaktadır. Aynı zamanda, ABD ve Kuzey Kore birbirlerini açıkça nükleer savaş ile tehdit ediyorlar. Ve kitleleri, uluslararası tekellerin, azami kârlarını arttırmak için bilinçli ve sorumsuz bir şekilde insan-doğa birliğinin imhasını hızlandırmaları endişelendiriyor.

Burjuva mülteci politikalarının krizi baskısıyla Avrupa’da birçok hükümet 2015 yılından beri açık bir şekilde sağa kaydı veya gittikçe kaymaya devam ediyor. Almanya’da Merkel/Gabriel hükümeti de sağa kaydı. Hükümetler bunu sözde “terörle mücadele” ile meşrulaştırıyor. Bu zemin üzerinde, İkinci Dünya Savaşından bu yana hiç görülmedik bir şekilde her yerde açık gerici, ırkçı, milliyetçi, hatta faşizan hareketler ve partiler bile güçleniyorlar(dı).

Aynı zamanda işçi sınıfı ve geniş kitleler arasında bir ilerici ruh hali değişiminin başladığına tanık oluyoruz. Bu hareket, kapsamı, çeşitliliği ve içeriği açısından daha şimdiden 1970’li yıllarda dünya çapında gelişen Vietnam savaşı karşıtı protestoları geride bırakmıştır. Ulusötesi, toplumsal düzeni eleştiren ve yüzbinleri kapsayan yeni bir gençlik hareketi oluştu. Bu hareket, uluslararası devrimci ve işçi hareketinin yeni bir yükselişinin habercisidir. Bütün bunlar neyden kaynaklanıyor? Nasıl değerlendirilmelidir?

Diyalektik ve tarihi materyalizm, hem nicel hem nitel

türlü toplumsal değişimlerin başlıca nedenlerinin ege-
men politikacıların kafalarında veya programlarında ya
da ortaya çıkan yeni fikirlerde veya felsefelerde buluna-
mayacağını kanıtlıyor. Toplumsal değişimlerin maddi
dayanağı, aslında toplumun ekonomik temelinde, üretim
tarzının çelişkili gelişmesinde yatmaktadır. Bir dizi yeni-
emperyalist ülkenin ortaya çıkması, günümüzde temel
bir sorundur. Bu gerçeği ve de onun derin nedenlerini ve
etkilerini kavramak gerekiyor – aksi takdirde řu sıralar
dünyada yaşanan değişimleri anlamak ve bundan sınıf
mücadelesi ile insanlığın geleceği için doğru sonuçları
çıkarmak mümkün değildir.

Almanya Marksist-Leninist Partisi (MLPD), analizinde
başlıca 14 ülkeden oluşan bir grubu yeni-emperyalist
olarak tanımlıyor; yüzölçümleri ve ulaştıkları gelişim
aşaması farklıdır, sosyo-ekonomik yapıları ve geçmişleri
de farklıdır: BRICS ülkeleri Brezilya, Rusya, Hindistan,
Çin ve Güney Afrika; MIST ülkeleri Meksika, Endonezya,
Güney Kore ve Türkiye ve ayrıca Arjantin, Suudi Arabis-
tan, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri ve İran. Bu ülkelerin
yeni-emperyalist niteliği belirli bir dönem esnasında ve
en son toplumsal gelişmeler bağlamında oluştu. 3,7 mil-
yar insan, yani dünya nüfusunun yarısından fazlası bu
14 ülkede yaşamaktadır. Bir dizi diğer ülkede de belirle-
meye başlayan yeni-emperyalist ülkeye dönüşme süreci
bu araştırma için önem taşımaz.

I. Yeni-emperyalist ülkelerin oluşması, emperyalist dünya sistemine özgü bir özelliktir

Lenin, 1916 yılında geliştirdiği emperyalizm analizinde, kapitalizmin gelişmesinde yeni bir dönemin başlamış olduğunu tespit ediyordu: **serbest rekabet kapitalizminden tekelci kapitalist emperyalizme geçiş.**

19. yüzyılın son üçüncü bölümü, İngiltere, Fransa ve bir dizi başka ülkenin emperyalist devlet haline geldiği bir sürecin başlangıcıydı. İngiltere’de daha 19. yüzyılın yarılarında “*emperyalizmin en azından iki bellibaşlı ayırt edici özelliği*”¹ bulunuyordu. Ama Lenin, kapitalist emperyalizm ancak 20. yüzyılın başında “*tam olgunluğuna*”² ulaştığını söylüyor.

Lenin, 1916 yılında emperyalizmi incelerken, özellikle yeni-emperyalist Almanya ile ilgileniyordu. Almanya, sadece birkaç sömürgeye sahipti. Tam da bu nedenle ülkenin yeni-emperyalist niteliği daha açık bir şekilde öne çıkıyordu: **ekonomik ve politik temelin belirleyicisi olarak mali-sermayenin egemenliği.**

İngiltere devleti, “*zenginliğini ... öncelikle muazzam sa- yıdaki sömürgelerin sömürüsüyle, İngiliz bankalarının muazzam gücüyle*”³ yaratmıştı. **Almanya** ise, 1871 yılından itibaren çok hızlı ve İngiltere’ye göre çok daha dinamik bir şekilde yeni büyük kapitalist güç olarak gelişti. Sanayi üretimi sıçramalı bir şekilde arttı, binlerce çalışanı olan büyük şirketler oluştu ve hammaddelere ve satış pazarlarına büyük ihtiyacı vardı.

¹ Lenin, *Emperyalizm ve Sosyalizmdeki Bölünme*, Sol Yayınları, Mayıs 1990, – <http://www.kutuphane.halkcephesi.net/Lenin/empsosyalizm.html> sayfasına göre

² Lenin, *Die Proletarische Revolution und der Renegat Kautsky*, Eserler, 28. cilt, s.237

³ Lenin, *Krieg und Revolution*, Eserler, 24. cilt, s.400

Almanya'nın yanı sıra ABD ve Japonya da yeni-emperyalist ülkeler arasında yer alıyordu. Onların eski emperyalist ülkeler grubuna üstünlüğü **ileri kapitalist üretim tarzında** yatıyordu, onlar "*kapitalist üretimi geliştirmek için yeni yöntemler, üstün teknoloji ve emsalsiz bir organizasyon ile mücadeleye girdiler ...*"⁴. Dezavantajları ise: hammadde kaynaklarının ve satış pazarlarının sağlanması için vazgeçilmez olan sömürgeler, çoktan eski emperyalistler arasında paylaşılmıştı. Bu durum, zamanın yeni-emperyalist ülkelerinde dünyayı yeniden paylaşırma dürtüsünü ve özel bir saldırganlık yarattı.

Lenin, *Kapitalizmin En Yüksek Aşaması – Emperyalizm* adlı ünlü eserinde şöyle genelleştiriyor: "*Emperyalizmin mümkün olan en kısa tanımı gerekiyorsa, **emperyalizm, kapitalizmin teknelci aşaması** demek gerekir.*"⁵

Lenin, tekeli, hem "*birkaç teknelci büyük bankada yoğunlaşmış ve teknelci sanayi gruplarının sermayeleriyle iç içe geçmiş banka sermayesi*"nden⁶ oluşan mali-sermaye olarak, hem de "*dünyanın ... tamamen paylaşılmış dünya toprakları üzerinde teknelci egemenliği kurmuş bulunan sömürgecilik politikası temelinde*"⁷ bölünmesi olarak niteler.

Yani emperyalist ülkeler, ekonomileri tekeller tarafından belirlendiği, tekellerin gitgide devletini kendilerine tabi kılmış olduğu ve bu tekellerin başka bölgeleri ve ülkeler üzerinde egemenlik kurmaya çalıştığı ülkelerdir.

Bu "*en yeni kapitalizm*"in belirleyici özelliği, **sermaye**

⁴ Lenin, *Krieg und Revolution*, Eserler, 24. cilt, s.401

⁵ Lenin, *Der Imperialismus als höchstes Stadium des Kapitalismus*, Eserler, 22. cilt, s.270 (a.b.ç. – y.)

⁶ *Kapitalizmin En Yüksek Aşaması – Emperyalizm*, http://www.kutuphane.halkcephesi.net/Lenin/secme%20eserler/Secme_Eserler_Cilt-5.pdf, s.91

⁷ Lenin, *Der Imperialismus als höchstes Stadium des Kapitalismus*, Eserler, 22. cilt, s.270

ıhracı oldu. Emperyalizm, bu belirleyici ekonomik temel üzerinden diğer ülkeleri sömürür ve bastırır. Serbest rekabetçi kapitalizmde ise henüz **mal ıhracı** hakim olmuştı.

Emperyalizmin tarihinde belli şartlar altında tekrar tekrar eski sömürgelerden – ABD, Kanada ve Avustralya gibi – yeni-emperyalist ülkeler oluşmuştur. Bu nedenle, ezen ve ezilen ülkelerin sınıflandırılmasını tüm zamanlar için değişmeyecek bir şey olarak görmek de dogmatik bir anlayış olur.

II. Ezilen ülkelerin ekonomileri ve sınıf yapılarındaki değişiklikler

Lenin'in zamanında, yaklaşık 20 kapitalist ülke vardı. Bugün ise dünyanın hemen hemen tüm ülkelerinde kapitalist üretim tarzı hakimdir. Bu, kapitalizmin feodalizme karşı kazandığı zaferin yasal sonucudur.

Kapitalist-emperyalist sömürge politikası, iktidar aygıtının şişirilmesiyle ve silah üretiminin dev boyutlara ulaşmasıyla bağlantılıydı. Bununla birlikte **devlet** giderek daha önemli hale geldi. Onun rolü değişmişti: tüm sermayenin çıkarlarının bir temsilcisi olmaktan, **bir avuç tekelci kapitalistin çıkarlarının temsilciliğine** dönüşmüştü. Lenin, emperyalist savaş ekonomisine baktığında, daha 1917 yılında tekelci kapitalizmin tekelci devlet kapitalizmine geçmeye başladığını tespit ediyordu:

*“Tekelci kapitalizm, **tekelci devlet kapitalizmine** dönüşüyor; bir dizi ülke, koşulların baskısı altında üretimde ve dağılımda kamu düzenlemesine gidiyor, bazıları genel çalışma yükümlülüğünü uygulamaya koyuyorlar.’ Savaştan önce tröstlerin ve kartellerin tekeli vardı; savaş esna-*

sında – devlet tekeli var.”⁸

İkinci Dünya Savaşı esnasında tüm emperyalist ülkelerde **tekelci kapitalizmin tekelci devlet emperyalizmine geçişi** olgunlaştı. Willi Dickhut 1979 yılında kapitalist sistemin bu yeni kalitesini *Der staatsmonopolistische Kapitalismus in der BRD – Teil I* kitabında (“Federal Almanya Cumhuriyeti’nde tekelci devlet kapitalizmi – I. bölüm”) şöyle tanımlıyor:

“Tekelci devlet kapitalizmi, devletin tamamen tekellerin egemenliğine tabi olması, tekellerin organlarının, devlet organlarıyla kaynaşması ve tekellerin tüm toplum üzerinde ekonomik ve siyasi egemenliğini kurlmaları anlamına gelir.”⁹

Tekelci devlet kapitalizmi biçimindeki bu güç temeli “kapitalizmin ulus-devlet halinde örgütlenmesinin en üst biçimidir”¹⁰. Bu güç temeli, **kapitalist üretim tarzının** o dönem **sıçramalı bir şekilde uluslararasılaşmasına** başlamasının en önemli temeliydi. Bu durum, **emperyalist dünya sisteminin gelişmesinde yeni bir aşama** anlamına geliyordu.

II. Dünya Savaşı sonrasında ulusal kurtuluş mücadeleleri eski sömürge sistemini yıktı. Bundan sonra, **sermaye ihracı, emperyalist sömürge politikasının esas yöntemi** oldu. Sonuç olarak, şimdi kağıt üzerinde bağımsız olan bu eski sömürge devletleri, uluslararası tekellerin boyunduruğu altında kaldı. Bu şekilde, gelişmekte olan ülkeleri sermaye fazlasını yatırma bölgeleri yaparak kendi boyunduruğu altına alan **yeni-sömürgecilik** oluştu.

⁸ Lenin, *Rede zur Resolution über die gegenwärtige Lage*, Eserler, 24. cilt, s.298 (a.b.ç. – y.)

⁹ Willi Dickhut, *Der staatsmonopolistische Kapitalismus in der BRD – Teil I*, s.62

¹⁰ Stefan Engel, “Küreselleşme” *Tanrıların Günbatımı*, s.254

1945 öncesinde dünya çapında sadece birkaç yüz uluslararası tekeli vardı. 1969 yılında sayıları artık 7300'e, onlara bağlı yan şirketlerin sayısı da 27 300'e ulaşmıştı. Uluslararası tekellerin dünyayı paylaşırma süreci Lenin'in zamanında daha yeni başlamıştı; şimdi ise artık dünya ekonomisinin belirleyici özelliği oldu.

Uluslararası tekeller için emperyalist ülkelere sermaye ihracı etmek özellikle çekicidir, çünkü oradaki üretimin gelişmişliğinden dolayı sermaye ihtiyacı da oldukça büyüktür. Bu, **emperyalist sermayenin karşılıklı iç içe geçmesine** aşırı hız verdi ve kapitalist üretimin uluslararasılaşmasının hızlanmasının motoru oldu.

Sömürgelere yapılan sermaye ihracı ise azami kâr bekleyen projelere yoğunlaştırıldı. Willi Dickhut, bu sermaye ihracının hedef ve yöntemlerini isabetli bir şekilde betimliyor:

*"Hammadde kaynakları, satış pazarları ve sermaye yatırımları, tüm tekeli kapitalistlerin emperyalist hedefleri işte bunlardır. Bu hedeflere ulaşabilmek için, emperyalistler her türlü yola başvururlar, diplomatik entrikalar, rüşvet, kâr payı, şantaj, tehdit, suikastler, yolsuzluklar aracılığıyla hükümet değişiklikleri, rüşvetçi subayların yardımıyla askeri darbe, paralı askerlerle veya kendi askeri birlikleriyle dışarıdan askeri saldırı vs. vs."*¹¹

Kapitalist üretim tarzının yayılmasıyla birlikte, yeni sömürgeciliğe bağımlı ülkelerde, durdurulamaz bir şekilde **ulusal burjuvazi** ve **sanayi proletaryası** gelişti. Yerli burjuvazi, emperyalist ülkelere, Uluslararası Para Fonu'ndan (IMF) veya Dünya Bankası'ndan aldığı kredilerle pek çok sınıai üretim tesisi kurdu.

Ne var ki kapitalist sanayi bir kez yerleşti mi, yasal olarak sermayenin merkezileşmesine ve yoğunlaşmasına

¹¹ Willi Dickhut, *Der staatsmonopolistische Kapitalismus in der BRD – Teil I*, s.51

doğru ilerler. Ulusal burjuvaziden – veya onun çıkarları doğrultusunda – **uluslararası holdinglerle iç içe geçen ulusal** özel, yarı kamu veya kamu **tekelleri** gelişti. Biz, 1993 yılında bu konu üzerine *Der Neokolonialismus und die Veränderungen im nationalen Befreiungskampf* (“Yeni-sömürgecilik ve ulusal kurtuluş mücadelesindeki değişiklikler”) adlı kitapta yazdığımız üzere, Arjantin, Brezilya, Hindistan ve Güney Kore gibi bir dizi ülkede “ezilen ülkelerin büyük sermayesi, değişik derecede emperyalistlere bağımlıdır. Yabancı ülkelerden kontrol edilen bu sermaye, uluslararası tekellerin emperyalist sermayenin ezilen ülkelerde toplum üzerindeki egemenliğini uygulama aracı haline dönüşmüştür.”¹²

Yeni-sömürgeciliğe bağımlı olan bir dizi ülkede **bu yerli tekellerin gelişebilmesinin temel önkoşulu**, büyük kapitalist toprak sahiplerinin sanayi, banka ve ticari sermaye ile kaynaşmasıydı. Adı geçen bu ülkelerde her şeyden önce, özellikle sosyo-ekonomik şartlarının sermaye ihracı için sağladığı imkanlar yüzünden uluslararası tekellerin emperyalist sermayenin ilgisini çekiyordu. Çoğunlukla yüzölçümü büyük, zengin hammadde kaynaklarına sahip, nüfusu büyük, kendi kapitalist üretim ilişkileri ve altyapısı oldukça gelişmiş, işgücü potansiyeli büyük ve pazarın büyümesi için gereken önkoşullarını sağlayan ülkelerdi. Pazarın büyümesi ise, özellikle geri kalmış küçük ölçekli tarım ekonomisinin, **kapitalist sınai tarım üretimine** dönüştürülmesi sonucu gerçekleşmiştir.

Yerli tekellerin oluşması, **yeni-emperyalist ülkelerin oluşmasının** en temel ekonomik **çıkış noktası** oldu.

1980 yılında, Brezilya, Meksika, Arjantin, Hindistan, Güney Afrika, Türkiye ve Güney Kore’de 21 uluslararası tekel bulunurken, 1990 yılına kadar sayıları 28’e yüksel-

¹² Klaus Arnecke, Stefan Engel, *Der Neokolonialismus und die Veränderungen im nationalen Befreiungskampf*, s.121

mişti.¹³ Ancak onlar, önemli ölçüde hala emperyalistlere bağımlıydılar ve onların çıkarları yararına hükümetin zaten başlıca emperyalizmden belirlenen kararlarına etki yapıyorlardı.

III. Uluslararası üretimin yeniden örgütlenmesi ve yeni-emperyalist ülkelerin ortaya çıkışı

Yeni-sömürgeciliğe bağımlı ülkeler uluslararası tekeller için ucuz işgüçleriyle yarı mamuller üretmek ve kendi hammaddelerini ucuza satmak zorunda kalırdı veya onlardan belirli mallar satın almaya zorlanırdı. Emperyalist güçler onları askeri alanda da sıkı denetim altında tutardı. Onlar, yeni-sömürgeciliğe bağımlı ülkeleri çok masraflı silah alımlarına zorlayıp, askeri müşavirlik yapmak, askeri harekatlara katmak ya da “askeri ittifaklar” oluşturmak yoluyla kendi sıkı rejimi altına alırdı.

Yeni-sömürgeciliğe bağımlı ülkelerin sanayi ve tarım işçilerinden sızdırılan artı-değerin en büyük kısmı uluslararası tekellerin kasalarına girerdi. Bu ülkeler, sermaye eksikliği yüzünden yabancı ülkelerin tekelci büyük bankalarından muazzam miktarda ve geri ödenmesi adeta imkansız krediler almak zorunda kaldılar. Sonuç olarak patlak veren kocaman **borçlanma krizi**, sürekli büyüyecek derin bir **yeni-sömürgecilik krizi** haline dönüştü. Yeni-sömürgeciliğe bağımlı ülkelerin dünya nüfusuna olan payı 1980-1989 yılları arasında yüzde 74’ten yüzde 76’ya kadar arttı. Bu ülkelerin dünya hasılasındaki payı ise aynı dönemde yüzde 23’ten yüzde 17’ye geriledi.¹⁴

Emperyalist ülkeler 1990’lı yılların başında bu soruna

¹³ *Fortune Global 500*

¹⁴ *Der Neokolonialismus und die Veränderungen im nationalen Befreiungskampf*, s.281

cevaben **neoliberalizm** politikasını uygulamaya başladılar. Bu politikayla krizin kendileri üzerinde etki bırakmasına karşı önlem alıp, yeni-sömürgeciliğe bağımlı ülkelerin pazarlarının büyümeye devam etmesini tetiklemek istediler. Sonuç olarak, söz konusu ülkelerin ulusal ekonomileri daha kapsamlı boyutlarda emperyalist ülkelerin ve uluslararası tekellerin uluslararası çapta yürüttükleri üretim ve yeniden-üretim sürecine tabi edildiler. Böylece uluslararası tekellerin sermaye fazlaları için yeni pazarlar ve yatırım imkanları doğdu.

1980'li yılların ortasından beri **başlıca** uygulanan **tedbir, kamu teşebbüslerinin özelleştirilmesiydi**. 1992-2001 yılları arasında sadece Latin Amerika'da 1000'den fazla kamu iktisadi teşebbüsü satıldı, bununla da aşağı yukarı 150 milyar ABD Dolarlık kazanç elde edildi.¹⁵ Biz 2003 yılında "*Küreselleşme*" *Tanrılarının Günbatımı* kitabında şöyle yazıyorduk:

*"Uluslararası üretimin yeni-sömürgeciliğe bağımlı ülkelerde yeniden örgütlenmesinin özü özelleştirmelerde ve **kamu iktisadi teşebbüslerinin uluslararası tekellere satılmasında** ortaya çıkmaktadır. Bu toptan satışların boyutu, kendini doğrudan yabancı yatırımların muazzam rakamlarla artışında gösteriyor. Uluslararası tekellerin bu ülkelere yaptığı yatırımlar 1980 115 milyar ABD Doları düzeyindeyken, 2000 yılına kadar 1206 milyar Dolara, yani on kattan fazlasına ulaşmıştır."*¹⁶

Günümüzde dünya ekonomisi, aralarında mutlak egemenliğe sahip uluslararası mali-sermayenin lider tabakası olan yaklaşık 500 uluslararası süper-tekel olmak üzere, aşağı yukarı 900 000 yan şirkete sahip yaklaşık

¹⁵ Peter Rösler, »*Ausländische Direktinvestitionen in Lateinamerika*, www.ixpos.de, 29.03.2002

¹⁶ Stefan Engel, "*Küreselleşme*" *Tanrılarının Günbatımı*, Umud Yayımcılık, İstanbul 2011, s.391-392 (ikinci cümlede çeviriyi değiştirdik, çev.)

114 000 uluslararası tekel tarafından belirlenmektedir.¹⁷ Yani **kapitalist üretim** muazzam bir derecede **tekelleşmiş durumda** bulunmaktadır.

Uluslararası üretimin 1990'lı yıllardan itibaren yeniden örgütlenmesi yeni-sömürgeciliğe bağımlı ülkelerde yerli tekellerin oluşmasına müthiş ölçüde ivme kazandırdı.

1980-2015 yılları arasında söz konusu ülkelerin Gayri Safi Yurt İçi Hasıllarının (GSYİH) sanayiye düşen payı büyüdü. Bu pay Hindistan'da yüzde 24,3'ten yüzde 29,6'ya çıkarken Türkiye'de yüzde 23,8'den yüzde 26,5'e kadar arttı. Çin'de ise aynı oran yüzde 48,1'den yüzde 40,9'a düştü. Oysa bu gelişmeden kesinlikle sınai üretimin gerilediği sonucu çıkarılamaz. Gerçekte sanayi işçilerinin gitgide çoğalan bir kısmı, geçimini dış kaynak olarak kullanılan işletmelerde, eser sözleşmeli şirketlerde, kiralık işçi, eser sözleşmeli işçi, mevsimlik işçi vb. şartla sağlamak zorundadır. Bu tür işçiler istatistiklere sık sık yanıltıcı biçimde "hizmet sunucuları" olarak girilmektedir. Oysa "hizmet sektöründe" faal olan meslek gruplarının çoğunluğu ya dar ya geniş anlamda işçi sınıfının bir kısmıdır. Çin'de, bu sektörün Gayri Safi Yurt İçi Hasılaya sağladığı katkıda adeta bir patlama yaşanmıştır: söz konusu dönemde bu oran, yüzde 22,3'ten yüzde 50,2'ye çıktı! Hindistan'da yüzde 40,3'ten yüzde 53,0'e ve Türkiye'de yüzde 49,7'den yüzde 65,0'e çıkan oran, Rusya'da yüzde 33,0'ten yüzde 62,7'ye arttı.

Bu gelişmenin sonucunda söz konusu ülkelerde tarım sektörünün Gayri Safi Yurt İçi Hasılasındaki payı önemli ölçüde azaldı. 1980-2015 yılları arasında tarım sektörünün Gayri Safi Yurt İçi Hasılasındaki payı Çin'de yüzde 29,6'dan yüzde 8,8'e, Hindistan'da yüzde 35,4'ten yüzde 17,5'e, Türkiye'de yüzde 26,5'ten yüzde 8,5'e ve Rusya'da yüzde 16,8'den yüzde 4,6'ya düştü.¹⁸

¹⁷ <http://unctad.org/>, Web table 34

¹⁸ Dünya Bankası, *World Development Indicators*; Rusya ile ilgili ra-

Böylelikle uluslararası tekeller, tarım sektöründeki sermayenin yoğunlaşmasının ve uluslararasılaşmasının yeni bir aşamaya geçişini dayattılar. Bu süreç tarımsal kimyayı, tarım makinaları sanayisini, tarımsal üretimde sanayi şirketlerinin pazarlara hakim olmasını, gıda sanayisini ve gıda perakendeciliğini kapsadı. Yeni oluşan yerli tekeller büyük yerli pazarların tedarikğine hakim olabilmek için rekabete girdiler. Brezilya'da 1953'te küçük bir kesimhane olarak kurulan JBS firması, 1990'lı yıllarda tarımsal sanayi şirketi sıfatıyla Brezilya'nın en önemli et satıcısı haline gelip, 2010 yılında dünyanın en büyük et üreticisi konumuna yükselmişti.¹⁹

O ülkelerin sosyo-ekonomik yapılarındaki değişiklikler, özellikle kent nüfus oranlarının sıçramalı bir şekilde büyümüş olmalarından belli oluyor: bu oran en önemli 14 yeni-emperyalist ülkede 1980 yılında yüzde 30,3'ü bulurken 2014 yılında yüzde 52,0'ye artmıştı.²⁰

Kapitalist dünya ekonomisinin tekelleşmesi, üretim, ticaret, ulaştırma ve iletişim sistemlerini, ekonominin, bilimin ve kültürün bütün dallarını kapsamaktadır. Tekelleşme süreci **mali sistemin uluslararasılaşmasına** dayanmaktadır; bu uluslararasılaşma ise, sermayenin muazzam boyutta yoğunlaşmış ve merkezileşmiş olmasının önemli sonuçlarından biridir.

Uluslararası üretimin 1990'lı yıllardan itibaren yeniden örgütlenmesi, işgüçlerinin modern sınaî üretim yönündeki meslek eğitimini dünya çapında standartlaştırmış ve bütün dünyayı kapsayan bir iş piyasasını yaratmıştır. Uluslararası üretimin yeniden örgütlenmesi, gittikçe artan ölçüde yaşamın üretimi ve yeniden-üretimine ilişkin sektörlerin kısımlarını da kapsamaktadır; örneğin sağlık

kamlar ancak 1989-2015 dönemine ilişkindir.

¹⁹ www.sueddeutsche.de, 22.05.2011

²⁰ Dünya Bankası, *World Development Indicators*, 01.06.2016

ve eğitim sistemindeki özelleştirmelerle birlikte, o alanlardan bazı kısımlarında da uluslararası tekellerin eline geçmeleri sonucu bir sınai üretim tarzı uygulandı.

Özelleştirmeler bağlamında yerli tekeller de oluştu; bu tekeller güç kazanıp, artan bir ölçüde kendi hedefleri doğrultusunda hareket etmeye başladılar. Brezilya'da Companhia Vale do Rio Doce isimli maden şirketi 1997'de özelleştirildi. Bugünlerde Vale demir cevheri ticaretinde dünya birincisidir.²¹ Güney Kore'de devletin Posco adlı çelik şirketindeki payı 1990'li yılların başında adım adım indirildi. Posco, 2015 yılında dünyanın en büyük dördüncü çelik holdingiydi.²²

Yeni-sömürgeciliğe bağımlı ülkelerin çoğu mahvedildi. Hatta bu süreç, o ülkelerin bağımsız sanayi temelini yıkılmasına ve **birçok ulus-devletin dağılmasına** sebep oldu. Fakat yeni-sömürgeciliğe bağımlı ülkelerin diğer bir kısmı yeni-emperyalist ülkelere dönüştü. Bu değişik gelişme nasıl mümkün oldu? Lenin kapitalist üretim tarzına ilişkin olarak şu genel yasaı keşfetti:

“Kapitalist sistemin koşullarında çeşitli ekonomilerin ve çeşitli devletlerin eşit şekilde gelişmesi imkansızdır.” Ve çıkardığı sonuç şuydu: *“Fakat güç ilişkileri ekonomik gelişmenin aldığı yönle değişir.”*²³

1. Tek taraflı bağımlılıktan çıkış, yerli tekellerin uluslararası mali-sermaye ile iç içe girmesi

Yeni-sömürgeciliğe bağımlı ülkelerin devamlı artan bir sayısı gittikçe daha kapsamlı boyutlarda uluslararası tekellerin küresel çaplı üretim ve yeniden-üretim sistemle-

²¹ www.vale.com

²² www.worldsteel.org

²³ Lenin, *Über die Losung der Vereinigten Staaten von Europa*, Eserler, 21. cilt, s.344 (a.b.ç. – y.k.)

rinin içine alındılar. Bu süreç ulusal ve uluslararası tekellerin **birbiriyle iç içe girmesine hız kazandırdı.**

Bu gelişme, özellikle **sınır ötesi birleşme ve satın almalar**dan belli oldu. Henüz oluşmaya başlayan yeni-emperyalist ülkelerin tekelleri 1999-2007 yılları arasında 66 kere sınır ötesi satın almalar gerçekleştirdi. Bütün dünyada en az birer milyar ABD Dolarlık meblağlarla uluslararası tekelleri satın aldılar: Çinli tekeller 12 kere, Birleşik Arap Emirlikleri tekelleri 11 kere, Meksikalı ve Brezilyalı tekeller 7'şer kere, Güney Afrikalı tekeller 6 kere, Suudi Arap ve Rus tekeller 4'er kere, Hint, Endonez ve Güney Koreli tekeller 3'er kere, Türk ve Arjantinli tekeller 2'şer kere, İran ve Katarlı tekeller ise birer kere yabancı holdingler satın almışlardır.²⁴

Uluslararası süper-tekeller, uluslararası üretimin yeniden örgütlendiğinden beri genelde yabancı ülkelerde üretim yaptırıyorlar. Bu nedenle patent işlemleri, vergilendirme, modern altyapı, iyi eğitime sahip işgücü, uluslararası çapta kitleleri ve doğal kaynakları "rahat rahat sömürme"ye elverişli koşullar konularında tekel dostu mevzuatlara ve nizamlara ihtiyaç duymaktadırlar. Bütün bunları özellikle Dünya Bankası, IMF (Uluslararası Para Fonu), WTO (Dünya Ticaret Örgütü) ve ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) her bir ülkeye kabul ettirmektedir.

Bu süreçte emperyalist dünya sisteminde, somut olarak uygulanan çeşitli üretim ve değişim tarzları birbirlerine yaklaşmaktadırlar. Bu gelişme uluslararası rekabeti teşvik etmektedir; fakat aynı zamanda uluslararası devrimci ve işçi hareketinin birleşmesi için önemli bir toplumsal önkoşulu oluşturmaktadır.

²⁴ UNCTAD, *World Investment Report*, çeşitli yıllıklar

2. Emperyalizme yeni-sömürgeci biçimde bağımlı olmaktan çıkıp, bağımsız yeni-emperyalist ülke olmaya giden yol

Yeni-sömürge durumundaki ülkelerin ulusal tekelleri hem ekonomik hem siyasi açıdan emperyalist ülkelerin uluslararası tekellerinin gölgelerinden çıkma gücüne sahip olmadıkları sürece gerçek siyasi bağımsızlıktan söz edilemezdi. O ülkelerin en güçlü tekellerinin büyümesi, yabancı ülkelerin uluslararası tekellerine olan bağlarını koparmaları ve kendilerinin de sermaye ihracına başlamalarıyla birlikte, sahip oldukları **biçimsel siyasi bağımsızlığın** verdiği **hareket serbestliğini** kullanarak **kendi ülkelerinin ulus-devletini gitgide artan bir ölçüde kendi çıkarlarına da tabi kılmaya** başladılar.

1987 yılında **Güney Kore'deki** demokratik kitlesel protesto eylemleri ülkenin ABD yaltakçısı askeri diktatörlüğünü devirdi. Bu olay ülkenin ABD'ye olan yeni-sömürgeci bağımlılığını da sarstı. Güney Kore'de onyıllardır, birbirleriyle girişik konglomeratların bütünleşmesi olan, **Chaebols** lakabı verilen kapitalist aile hanedanları gelişmişti. Şimdi onlar, hükümet ve ordu bürokratlarını işe alıp devlet aracılığıyla bankaların üzerindeki kontrollerini tertip etmeye ve devlet aygıtını kendilerine tabi kılip onunla kaynaşmaya başladılar.²⁵

Güney Afrika'da 1990'lı yılların başında faşist ve ırkçı Apartheid rejimi devrildi. Tekeller bundan sonra devlete ait "Industrial Development Corporation" (= Sınai Kalkındırma Şirketi) kuruluşunu gittikçe artan bir ölçüde kendilerinin başka ülkelere yayılabilmelerine yardımcı olan bir alete dönüştürdüler.²⁶

Yeni-emperyalist ülke haline gelmesinin eninde sonun-

²⁵ Markus Pohlmann, *Südkoreas Unternehmen*, in: Kern/Köllner, *Südkorea und Nordkorea*, s.124

²⁶ *IDC Annual Report 2016*

da belirleyici olan koşulu ise, **tekelci devlet kapitalizmine özgü yapıların** var oluşuydu. Bu yapılar askeri diktatörlüklerin veya bürokratik-kapitalist devletlerin yapılarından en iyi gelişebildi.

Tekelci devlet kapitalizmine özgü yapıların oluşmalarında IMF ve Dünya Bankası uluslararası emperyalist örgütler olarak özel bir rol oynadı. Bu kurumlar o ülkelerin içinde buldukları korkunç borçlanma krizlerinin yüklerini işçilerin ve geniş kitlelerin sırtına yüklemek için çok ağır “yapısal uyum programları” dikte ettiler. Bu programlarla birlikte devletlere, kendi idare, asker ve polis aygıtlarını oluşturmaları ve o aygıtlarla işçi sınıfını ve devrimcileri bastırmaları için kapsamlı krediler, sübvansiyonlar ya da “yardım paraları” veriliyordu.

Tekelci devlet yapıları, söz konusu ülkelerin yeni-sömürgeciliğe bağımlı olmaktan çıkıp, yeni-emperyalist ülkeye dönüşme sürecinde bir özelliğe sahiptirler: Onlar devlet aygıtını hem yerli tekellerin hem uluslararası mali-sermayenin çıkarlarına tabi kılarlar. Bu özel durumdan o ülkelerin ve onların hükümetlerinin geçici istikrarsızlıkları da ortaya çıkar.

3. Yeni-sömürgeciliğin krizi, eski emperyalistlerin mutlak egemenliğini sarsmaktadır

Neoliberalizm yeni-sömürgeciliğe bağımlı ülkelerin bütçe ve borçlanma krizlerini ancak geçici süreliğine hafifletebildi. Krizler tekrar patlak verdikten sonra daha 2000 yılından önce **yeni-sömürgecilik yeni**, ancak 1980’li yılların başındaki krizden **çok daha derin ve daha kapsamlı bir krize** düştü. Bu kriz uluslararası üretimin yeniden örgütlenmesinin temelinde gelişip, 2001-2003 yılları arasındaki dünya ekonomik krizinin öncüsü oldu.

2000 yılında uluslararası mali-sermayeye en borçlu ülkeler şunlardı (milyar ABD Doları olarak): Brezilya 238,0; Meksika 150,3; Arjantin 146,2; Endonezya 141,8; Güney Kore 134,4; Türkiye 116,2 ve Hindistan 99,1.²⁷

Aşırı sermaye birikiminin kronikleşmesi nedeniyle uluslararası tekeller için azami kâr getirecek yatırım olanakları bulmak giderek zorlaştı. Bu yüzden 1990'lı yılların başında kendi **yatırım faaliyetlerini uluslararası üretimin yeniden örgütlenmesi** doğrultusunda değiştirmeye başladılar:

Emperyalistler uzun bir süre, yeni-sömürgeciliğe bağımlı ülkelerde çoğunlukta sadece yarı mamullerin, ham maddelerin v.s. üretilip ihraç edildiğine dikkat etmişlerdi. Şimdi ise, kendi üretimlerini yeni-sömürgeciliğe bağımlı ülkelere, hiç değilse uluslararası üretim sistemlerinin oradaki merkezlerine kaydırmak zorunda olduklarını gördüler. Hem de orada yapılan üretim **emperyalist ülkelerde geçerli olan aynı kalite düzeyinde** gerçekleştirilmeliydi. Bu en üst düzeydeki üretimin orada hayata geçmesiyle birlikte sıçramalı olarak yeni pazarlar geliyordu: işletmelere yakın yerli tedarikçiler sistemine, yeni altyapıya, eğitilmiş işgücüne, konut ve gıdaya gereksinim duyuluyordu. Bu gelişme **yerli tekellerin sermaye gücüne de yarar sağlıyordu**; onlar da eski kamu iktisadi teşebbüslerinin satın alınmalarına, ortak girişimlerin ("Joint Venture") kuruluşlarına ve şirketlerin birleşmelerine ve satın alınmalarına katılmaya başladılar.

Borçlanma krizinin yükleri esas olarak işçi sınıfının ve geniş kitlelerin üzerinde kaldı. Geçim giderlerinin sıçramalı artışı, bir dizi ülkede **işçi sınıfının yaşam koşullarının dramatik bir biçimde kötüleşmesine** neden olup, onu **aktif direnişe** tahrik ediyordu. Emperyalist

²⁷ Dünya Bankası, *World Development Indicators 2002*, "Küreselleşme" *Tanrılarının Günbatımı*, s.278'e göre

ülkeler 2000 yılından itibaren Latin Amerika ve bazı Asya ülkelerinden yayılan kitle mücadelelerinin canlanma-sıyla karşı karşıya kaldılar. Bu mücadeleler gittikçe artan bir şekilde **doğrudan uluslararası mali-sermayeye karşı yöneliyordu.**

Özellikle Aralık 2001'de Arjantin'de "Argentinazo" la-kaplı halk isyanı patlak verdikten sonra **devrimci ma-yalanma gelişmeye** başlayıp, bütün Latin Amerika'ya yayılıyordu. Neoliberalizme ve yeni-sömürgeciliğe daya-nan siyasetin eski biçimde devam ettirilemeyeceği görüldü. Ve o ülkelerin kitleleri artık sömürüye ve zulme es-kisi gibi katlanmak istemediler.

Bu yüzden egemenler, devrim korunu burjuva parla-mentarizmi aracılığıyla söndürmek için Venezuela, Ar-jantin, Ekvador, Brezilya veya Bolivya'da iktidara gelen solcu hükümetleri bir süreliğine kabullendiler. Böylelikle **ümidi bir daha "sol" hükümetlerin seçilmesine bağlama imkanları** yaratıldı. Bu yanıltmacaya, Hugo Chávez'in Venezuela'da gerçekleştirmeye çalıştığı, bir süre Latin Amerika'daki kitlelerin arasında büyük etkiye kavuşan oportünist "21. Yüzyıl Sosyalizmi" konseptinin de nesnel bir katkısı vardı.

2003 yılında Brezilya'da Lula da Silva Devlet Başkanı oldu; onyıllar önce VW holdingine karşı düzenlenen bir grevi örgütlemişti. Kendisine, oluşturulmasında yerküre-nin güneyine de yer vermek gerekeceği "adil bir dünya düzeni" için tavır takınacağı yönünde ümit bağlanı-yordu. Da Silva'nın hükümeti Latin Amerika'nın ekonomik ittifakı Mercosur'un²⁸ ekonomik güç bloku halinde büyü-tülmesini hızlandırdı. Mercosur'un içinde Brezilyalı te-keller hakim güç konumuna geçtiler. Mercosur 2002-2011 yılları arasında dünya hasılasındaki payını yüzde 1,8'den yüzde 4,4'e, yani iki katın üzerinde arttırmayı

²⁸ Güney Amerika'nın ortak pazarında Brezilya, Arjantin, Paraguay, Uruguay, Bolivya ve Venezuela yer almaktadır.

başardı. Bu miktarın Brezilya'ya düşen payı yüzde 80'ini aştı. 2010 yılında Lula da Silva hükümeti, Petrobras holdinginin yaklaşık 79 milyar ABD Dolarını bulan ve bununla birlikte o tarihe değin en büyük sermaye aktarımını yola koydu.²⁹ Petrobras, derin deniz sondajlarıyla petrol ve doğal gaz çıkarma sektöründe dünya birincisi olmuştur.³⁰

Güney Afrika'da işçi sınıfı ve halk kitleleri Apartheid rejimine karşı onyıllar boyunca yığıtçe mücadele etmişlerdir. Bu faşist egemenlik biçimi uluslararası tekeller için de bir engel haline gelmişti. Emperyalistler, revizyonist Güney Afrika Komünist Partisi (SACP) ve Afrika Ulusal Konseyi (ANC) lideri Nelson Mandela ile yıllar süren görüşmeler yaparak, bir dizi anlaşmanın da yardımıyla ülkenin burjuva demokrasisine geçişini hazırladılar. Bu girişimle kitlelerin ilerleyen devrimleşmesi durdurulacak, kendilerine ülkede kârlı iş imkanları sağlanacaktı.

Yeni-emperyalist Güney Afrika uluslararası üretimin yeniden örgütlenmesi ve uluslararası yatırımların bir merkezi haline geldi. 2010 yılında artık çok uluslu holdinglerden 231 ana şirketin ve 675 yan şirketinin merkezleri Güney Afrika'da bulunuyordu.³¹ ANC hükümetinin mutlak egemenliğe sahip uluslararası mali-sermaye ile iç içe geçtiği – ve ortak şirketler, şirket birleşmeleri, satın alınmaları vb. kapsayan – karmaşık bir ağ yardımıyla tekelci devlet kapitalizmine özgü egemenlik yapıları ve bütün dünyada faaliyet gösteren Güney Afrikalı petrol, maden ya da banka tekelleri ortaya çıktı.

ANC uluslararası tekellere Güney Afrika'nın siyah işçi sınıfının sömürülmesini kolaylaştıran bir dizi yeni imkanlar sağladı. Sendika liderlerinin hükümete alınmaları,

²⁹ www.faz.net, 24.09.2010

³⁰ www.handelsblatt.com, 14.04.2012

³¹ UNCTAD

özel bir sınıf işbirliği paktına bağlandı: Sendikalar grev yürütmeyi bırakacaklardı ve patlak üzere olan grevleri engelleyip, onların bastırılmasına katılacaklardı. Fakat işçi sınıfının ve township'lerde yaşayan tüm siyah halkın çalışma ve yaşam koşullarının kötüleşmesi, 2013'den itibaren bir dizi önemli bağımsız greve ve gösteri yürüyüşüne yol açtı. Bu kitle eylemleri hükümet tarafından dikte edilen "sosyal barış"a son verdi.

Eskiden yeni-sömürgeciliğe bağımlı ülkelerin yeni-emperyalizme geçmelerinin özellikle kendini solcu gösteren reformist hükümetler altında meydana geldiği hiç de tesadüf değildir. Bu geçişin **belirleyici iç koşulu, yerli tekelci sermayenin gücünün ulus-devletin tekelci devlet gücüyle birleşmesiydi.**

IV. 2008-2014 yılları arasındaki dünya ekonomik ve mali krizi: yeni-emperyalist ülkelerin oluşmasının ve son derece hızlı gelişmesinin motoru

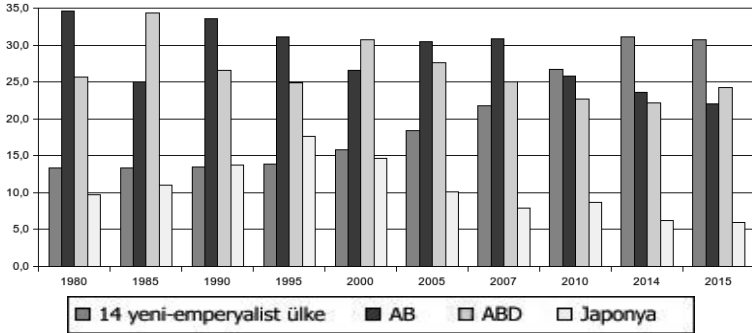
Daha 1980'li yıllarda yer yer, eskiden yeni-sömürgeciliğe bağımlı ya da revizyonizm yönünde yozlaşmış olan eski sosyalist ülkelerin yeni-emperyalist ülkeler haline dönüşmesini hazırlayan ilk gelişmeler yaşanıyordu. Bu gelişme sürecindeki niteliksel sıçrama ise ülkelerin çoğunda 2000 yılından itibaren gerçekleşiyordu. Söz konusu ülkelerin **dünya hasılasındaki payı** 2000 yılına kadar sadece hafif bir artış göstermişti: 1980'de yüzde 13,3'ü ve 1990'da yüzde 13,4'ü bulurken 2000'de yüzde 15,8'i geçmemişti. 2007 yılında ise yeni-emperyalist ülkelerin aynı payı artık yüzde 21,8'e ulaştı.

Yeni-emperyalist ülkelerde sıçramalı olarak gerçekleşen kapitalist sermaye birikimi, o yıkıcı çöküntünün -

kapitalizm tarihinde o zamana dek en derin ve en uzun (2008-2014) süren dünya ekonomik ve mali krizinin – hazırlanmasına önemli katkısı var. Köpürüp kabaran emperyalist sermayenin dengelenmesi, ancak bir aşırı üretim krizinde meydana gelen sermaye imhasıyla mümkündür.

Dünya ekonomik ve mali krizinde yeni-emperyalist ülkeler dünya hasılasındaki paylarını 2014 yılına kadar yüzde 31,1'e çıkararak müthiş bir ölçüde arttırabildiler. 2010'da ABD ile Avrupa Birliği'ni geride bıraktılar. ABD'nin dünya hasılasındaki payı 2014'te yüzde 22,1'i bularak 2007 yılına kıyasla yüzde 3,0'lük (ve 2000 yılına kıyasla yüzde 8,6'luk) bir düşüş gerçekleştirdi. AB'nin 2014'te yüzde 23,6'yı bulan dünya hasılasındaki payı ise 2007 yılına kıyasla yüzde 7,2 geriledi.

Avrupa Birliği, ABD, Japonya ve yeni-emperyalist ülkelerin dünya hasılasındaki payları

Kaynak: World Development Indicators; kendi hesaplamalarımız, GSA e.V.

2008/09 yıllarında krizin başlamasıyla yaşanan ani ekonomik düşüş, mutlak egemenliğe sahip 500 uluslararası süper-tekeli de çok fena vuruyordu. Kârları 2008'de 2007 yılına kıyasla 1,6 trilyon ABD Dolarından

0,8 trilyona gerileyerek yüzde 48,4'lük bir düşüş gösterdi.³² Fazla olan sermayenin, azami kâr getirmesi için eski emperyalist metropollerin dışındaki bölgelere yatırılması yönünde muazzam bir baskı oluştu. Bu güç kayması, kapsamlı uluslararası kriz yönetiminin G20³³ üzerinden yürütülmesine, yani en önemli yeni-emperyalist ülkelerin de buna dahil edilmelerine neden oldu.

Yeni-emperyalist ülkelerde yeni yatırım ve üretim tesislerin kurulması, aşırı üretim krizini hafifleten bir supap gibi oldu. Bu ülkelere yapılan doğrudan yabancı yatırımlar 2008-2014 yılları arasında 2,6'dan 5,4 trilyon ABD Dolarına kadar, yani iki kat arttırıldı.³⁴ Lider 500 uluslararası süper-tekeller bu yatırımların yardımıyla bütün dünyaya yayılan aşırı üretim krizini erken atlatabildiler. Kârları daha 2010 yılında yine yüzde 59'luk bir artış gösteriyordu. Sermayenin yeni-emperyalist ülkelere sel gibi akmasının eski emperyalistler tarafından hiç istenmeyen başka bir neticesi ise, o ülkelerde emperyalist rakiplerin ortaya çıkmasının hız kazanmasıydı.

Dünya çapında sanayi sektöründe yaratılan katma değerde yeni-emperyalist ülkelere düşen pay iki kat arttı: 2000-2014 yılları arasında yüzde 19,7'den yüzde 40,2'ye yükseliyordu. Aynı dönemde AB'nin payı yüzde 5,5, yani yüzde 18,6'ya, ABD'nin payı yüzde 9,1, yani yüzde 16,0'ya ve Japonya'nınki yüzde 10,3, yani yüzde 5,6'ya düşüyordu.³⁵

Dünya ekonomik ve mali krizinin ortasında bir dizi yeni-emperyalist ülkenin **ekonomileri** dinamik büyüme

³² Bkz. GSA'nın "Übersicht internationale Monopole nach *Fortune Global 500*" başlıklı çizelgesine.

³³ G20: AB, ABD, Japonya, Çin, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Brezilya, Kanada, Hindistan, Rusya, Avustralya, Meksika, Güney Kore, Türkiye, Endonezya, Suudi Arabistan, Arjantin, Güney Afrika

³⁴ UNCTAD'a göre sermaye ihracatı ve sermaye ithalatı

³⁵ *World Development Indicators*, Industry Value

hızları gösteriyordu. Çin, Hindistan, Güney Kore, Türkiye, Endonezya, Suudi Arabistan ve Arjantin'in ekonomileri yer yer kriz öncesi rakamlarının yüzde 120'sine kadar büyüdü. Eski emperyalist ülkeler ise, daha 2017 yılının ilk çeyreğinde bile kriz öncesi rakamlarının çok altında kaldılar: Japonya yüzde 85,7'sinde, İngiltere yüzde 90,5'inde, Fransa yüzde 88,3'ünde, İtalya yüzde 78,8'inde, İspanya yüzde 76,5'inde. Almanya ve ABD'de sınıai üretim 2014 yılında tekrar kriz öncesinin son rakamlarına ulaşabildi.³⁶

2007-2014 yılları arasında **dünya çapındaki sermaye ihracında yeni-emperyalist ülkelere düşen pay** yüzde 10,2'den yüzde 30,9'a fırlayarak **üç kat artış gösterdi**.³⁷ Yeni-emperyalist ülkeler aynı dönemde kendilerine **dünya çapında doğrudan yabancı sermaye yatırımları mevcudundaki paylarını** yüzde 10,8'den yüzde 15,2'ye kadar arttırdılar; AB'nin payları ise yüzde 42,2'den yüzde 36,6'ya, ABD'ninkiler yüzde 28,5'ten yüzde 25,3'e düştü. Çin, Güney Afrika ve Suudi Arabistan, 2007-2014 yılları arasında kendi yatırımlarının mevcudlarını iki kat, Türkiye, Güney Kore ve Hindistan üç kat, Katar altı kat, Endonezya sekiz kat çoğalttı.³⁸

Ekonomik güç dayanağının genişletilmesi için **sınır ötesi birleşmeler ve satın almalar** da elverişliydi; yeni-emperyalist ülkelerin süper-tekelleri o alanda artan boyutlarda faaliyet gösteriyordu. Onlar 2008-2014 yılları arasında alıcı olarak dünya çapındaki sınır ötesi birleşmelerdeki paylarını yüzde 15,1'den yüzde 29,1'e, yani iki kat büyütürerek, uluslararası çapta emperyalist etkilerini önemli ölçüde arttırdılar. Birleşmelerin 2008-2014 yılları arasındaki yıllık ortalama rakamlarında 2001-2007 yılları arasındaki rakamlara kıyasla en büyük artışı gös-

³⁶ OECD, *Main Economic Indicators*; kendi hesaplamalarımız, GSA e.V.

³⁷ UNCTAD, *FDI Outflows*; kendi hesaplamalarımız, GSA e.V.

³⁸ UNCTAD, *FDI Outward Stock*; kendi hesaplamalarımız, GSA e.V.

teren ülkeler şunlardır: yüzde 690'la Çin, yüzde 326 ile Güney Kore, yüzde 310'la Katar, yüzde 255'le Türkiye ve yüzde 158'le Endonezya.³⁹

Emperyalist ülkeler arasındaki güç dengesinde meydana gelen değişiklikler sermaye ihracatının gelişiminde görülüyor. Fakat bu değişiklikler, yeni-emperyalist ülkelerin tekellerinin, mutlak egemenliğe sahip 500 uluslar arası süper-tekell grubuna yükselmelerinde en çok belirginleşmektedir. Bu **BRICS⁴⁰ ve MIST⁴¹ ülkelerinde yerleşik olan süper-tekellerin** 500 uluslararası süper-tekell içindeki sayısı 2000-2015 yılları arasında 32'den 141'e, yani **dört kattan fazla artmıştır**. Bu gelişme, ABD, AB ve Japonya'nın zararına oldu.

BRICS devletleri 2014 yılında "Yeni Kalkınma Bankası"-nı (NDB) kurdular; açıklandığı gibi amaçları, IMF ile açık rekabete girmekti. NDB kuruluşunun hedeflerinden biri, ABD Dolarının anahtar para birimi konumunu sarsmaktır.⁴²

Dünya pazarına egemen olma mücadelesinde muazzam **güç kaymaları** yaşıyordu. Çin, petrol ve inşaat sanayisi ve bankacılık sektörlerinde dünya birincisi olarak ABD'nin yerine geçti. Güney Koreli süper-tekeller gemi yapımı, elektrik ve elektronik sanayisi sektörlerinde dünya birincisi olarak ABD ve Almanya'nın yerine geçtiler.⁴³

Yeni-emperyalist ülkeler, eski emperyalistlerin nüfuz bölgelerine karşı **bölgesel emperyalist egemenliklerini** tesis ettiler: 200 milyon nüfusa sahip ve dünyanın en büyük beşincisi ülkesi olan Brezilya, 2014'te en bü-

³⁹ UNCTAD cross-border M&A database

⁴⁰ BRICS = Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika – çev.

⁴¹ MIST = Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye – çev.

⁴² www.ndb.int/about-us/essence/history/; erişim tarihi: 04.07.2017

⁴³ GSA'nın *Fortune Global 500*'e göre hazırladığı çizelge

yük yedinci ekonomiye ve en büyük onbirinci askeri bütçeye sahipti. Mercosur adlı ekonomik bloğunu Güney Amerika'da yeni-emperyalist güç konumuna yükselmek için kullandı. Güney Afrika da egemenliğini bütün Afrika kıtasına genişletmiştir. Güney Afrika'nın maden tekelleri Afrika'nın güneyindeki diğer ülkeleri ve işçileri sömürmektedir. Güney Afrika tüm bu ülkelerde asker de konuşlandırmıştır. Güney Afrika Afrika Birliği ile yaptığı bir anlaşmaya göre, her nerede bir isyan patlak verirse kendi askeri birlikleriyle en kısa sürede müdahale edebilir. Hindistan, kendi emperyalist gücünü Hint alt kıtasında genişleterek Çin'e olan rakipliğini keskinleştirmektedir. İsrail, Türkiye, İran, Suudi Arabistan ve Arap Şeyhlikleri, Yakın ve Orta Doğu'da ve de Kuzey Afrika'da bölgesel egemenliği elde etmek için hem birbirleriyle hem eski emperyalistlerle savaşmaktadırlar.

Yeni-emperyalist ülkeler, dünyayı yeniden paylaşım mücadelesi için kendi **gücünü pekiştiren devlet ve ordu aygıtlarını** büyük hızla **genişlettiler**. NATO ordularında toplam 3,3 milyon asker bulunurken yeni-emperyalist ülkelerin orduları 2015 yılında yaklaşık 8 milyon askere sahipti.⁴⁴

Yeni-emperyalist ülkeler 2000-2014 yılları arasında askeri harcamalarını 125'ten 561 milyara, yani dört kat arttırmışlardır. NATO devletleri de aynı dönemde askeri harcamalarını, o kadar hızlı olmasa da, 479'dan 921 milyar ABD Dolarına kadar arttırmışlardır.⁴⁵

ABD, hala **tek emperyalist süper-güç** konumundadır. Bu seçkin konumu özellikle askeri alanda görülmektedir. 2016 yılında 611 milyar ABD Doları kapsayan askeri harcamaları dünya çapındaki askeri harcamaların

⁴⁴ www.bundesheer.at, *NATO Press Release* 10.03.2011 und 22.06.2015; kendi hesaplamalarımız, GSA e.V.

⁴⁵ SIPRI, *Military expenditure by country 1988-2015*; kendi hesaplamalarımız, GSA e.V.

üçte birini oluşturmaktadır. ABD'nin 2015 yılında sahip olduğu, 7000 başlığı kapsayan nükleer silah deposu, dünya mevcudunun yüzde 45'ten fazlasına denktir.⁴⁶ ABD, Donald Trump'ın iktidara gelmesinden beri daha da saldırgan silahlanma programları yürütmektedir. Kendi askeri harcamalarını 2027 yılına kadar yılda 722 milyar ABD Dolarına çıkarmak istiyorlar.

Yeni-emperyalist devletler **ağır silah ticareti sektöründe** dünyanın **en büyük ithalatçıları** haline gelişmişlerdir. 2011-2015 yılları arasında dünya pazarında ağır silah ticaretinin yüzde 14'ünü gerçekleştirerek bu alanda en başta yer alan Hindistan, yüzde 7'sini gerçekleştiren Suudi Arabistan, yüzde 4,7'sini gerçekleştiren Çin ve yüzde 4,6'sını gerçekleştiren Birleşik Arap Emirlikleri tarafından takip edildi. Yeni-emperyalist ülkeler daha 2014 yılında, kendi güç ve kapasitelerine dayanarak askeri aygıtlarını genişletmek için dünyanın en büyük 100 **silah üreten tekelinden** 26'sına sahiptirler.⁴⁷

Yeni-emperyalist ülkeler muazzam sayılarda polis birlikleri ve **paramiliter birlikleri** çalıştırmaktadırlar. Boyutları diğer emperyalist devletlerin benzer tipten birliklerin sayılarını açık farkla geride bırakmaktadırlar. Çin'in silahlı halk polis birlikleri 1,5 milyon, Hindistan'ın paramiliter "isyanlara karşı koruma" birlikleri 1,3 milyon kişiyi kapsamaktadır. Onlar öncelikle – başta grevlerde, hükümetlere karşı başkaldırmalarda, isyanlarda ve devrimci hareketlerin oluşmasında olmak üzere – kendi ülkelerinin kitlelerini ezmek için kullanılmaktadırlar.

Yeni-emperyalist ülkeler kamu kitle medyasını **kamu oyunu** dünya çapında **manipüle eden ideolojik-politik güç merkezleri** olarak kullanılmaktadırlar. Katar, Al Jazeera isimli televizyon istasyonu aracılığıyla yaklaşık

⁴⁶ SIPRI, *Yearbook 2016*

⁴⁷ SIPRI (Çin, ülkeden güvenilir bilgi alınmadığı için SIPRI listesinde sıralanmamıştır.)

1 milyar Arapça konuşan insanı etkilemektedir. Rusya, Çin ve Türkiye – bir kısmı birden fazla dilde yayın yapan ve tekelleştirilmiş olan – medyanın yardımıyla kendi ülkelerinin **yurt dışına göç etmiş nüfuslarını** kendi yeni-emperyalist politikalarının **platformu** olarak kullanmaktadırlar.

Yeni-emperyalist ülkeler, BM iklim zirvelerinde **insanlığın doğal yaşam temellerinin tahrip edilmesi için özel haklar** talep etmektedirler. Bahane olarak “telafi edici kalkınma ekonomisi” ve “bağımsız enerji temini”nin gerektiğini ileri sürmektedirler. Bu savlarla yeraltı ve açık ocak madenciliğinde tahrip edici işletme yöntemlerinin kullanılmasını, tropik yağmur ormanlarının imhasını, milyonlarca küçük çiftçinin kendi topraklarından kovulmasını ya da atom enerjisinin genişletilmesini meşurlaştırmaktadırlar. Çin, Hindistan, Rusya, Güney Kore, İran, Suudi Arabistan, Endonezya, Brezilya, Meksika, Güney Afrika ve Türkiye, 2000 yılında yüzde 35,9’u bulan küresel CO₂ salınımlarındaki paylarını 2015 yılına kadar yüzde 50,9’a yükselterek aşırı hızla arttırmışlardır.⁴⁸

Uluslararası birleşik üretim sistemlerinde artan hızla yeni-emperyalist ülkelerde de uluslararası işbölümü yoluyla birbirine bağlanmış modern bir **uluslararası sanayi proletaryası** gelişmiştir. Günümüzde uluslararası sanayi proletaryasının yaklaşık 500 milyon mensubundan en büyük kısmı artık yeni-emperyalist ülkelerde çalıştırılmaktadır.

Uluslararası sanayi proletaryasının yeni-emperyalist ülkelerdeki mensupları **grev ve sınıf çatışmalarının** başındadır. 2 Eylül 2016 tarihinde Hindistan’da Modi hükümetine karşı yapılan ikinci genel greve yaklaşık 180 milyon insan katıldı. Önceki senede yine 150 milyon insan greve girmişti. 16 Ağustos 2012 tarihinde Lonmin

⁴⁸ www.globalcarbonatlas.org; kendi hesaplamalarımız, GSA e.V.

madeninde grev yapan 34 siyah madenci katledildi. Bunun üzerine sonraki yıllarda Güney Afrika madencileri ve metal işçileri tarafından sendikalardan bağımsız olarak düzenlenen bir kitle grevi dalgası geliyordu.

Bu zeminde dünya çapında mücadeleci kadın hareketinde yeni bir canlanma yaşanmaktadır. Kadınların git-tikçe büyüyen bir kesimi uluslararası sanayi proletaryasının bir parçasını oluşturmaktadır. Onların, işçi hareketini, isyankar gençliği ve aktif halk direnişini birbirine bağlayan öge olma rolü artmaktadır. Bunun göstergesi, kadınların ABD, Hindistan, Türkiye ya da Polonya'da gerici yasalara ve kadın politikalarına karşı düzenledikleri kitle protestolarıdır.

Böylelikle uluslararası sosyalist devrimin hazırlanmasında, mücadelelerin koordinasyonunu ve devrimcileştirilmesini ilerleten yeni güçler gelişmektedir – ve bu süreç, uluslararası sanayi proletaryasının önderliği altında gerçekleşiyor.

V. Özellikle saldırganlık gösteren bazı yeni-emperyalist ülkeler

Yeni-emperyalist ülkeler, gelişmeleri sırasında 14 ülke grubunda meydana gelen niteliksel sıçramalar, 1980-2015 yılları arasındaki Gayri Safi Yurt İçi Hasıllarının gelişmesinden belli oluyor. Çizelge aynı zamanda bu 14 ülke grubunun – özellikle onların yeni-emperyalist devlet niteliğinin tam olgunlaşmış olduğu 2000 yılından beri olmak üzere – dünya ekonomisindeki payının ne kadar büyük sıçramalarla büyüdüğünü göstermektedir. (Bkz. *Gayri Safi Yurt İçi Hasıllar – 1980 = 100* başlıklı çizelgeye.)

Gayri Safi Yurt İçi Hasıllar¹ - 1980=100

Ülke/Bölge	1980	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1999
Brezilya	235	223	462	786	850	883	864	599
1980=100		94,9	196,6	334,3	361,8	375,8	367,5	255,0
Rusya	517	396	392	405	271	196
1989=100			102,0	78,1	77,3	79,9	53,5	38,7
Hindistan	190	237	327	367	400	423	429	467
1980=100		124,8	172,3	193,4	210,9	223,2	226,1	246,2
Çin	191	309	361	735	864	1.139	1.198	1.260
1980=100		161,9	188,8	384,3	451,9	595,8	626,7	659,0
Güney Afrika	81	67	112	155	148	153	138	137
1980=100		83,3	139,1	193,0	183,3	189,4	171,0	169,6
Meksika	194	184	263	344	397	481	502	579
1980=100		94,9	135,2	176,9	204,5	247,3	258,3	298,1
Endonezya	72	85	106	202	227	216	95	140
1980=100		117,7	146,4	278,9	313,7	297,7	131,7	193,2
Güney Kore	68	104	285	559	603	560	376	486
1980=100		153,0	420,0	824,9	890,0	826,6	555,3	717,3
Türkiye	69	67	151	169	181	190	269	250
1980=100		97,7	219,0	246,4	263,8	276,0	391,5	363,1
Arjantin	77	88	141	258	272	293	299	284
1980=100		114,9	183,7	335,3	353,6	380,5	388,4	368,4
Suudi Arabistan	165	104	117	142	158	165	146	161
1980=100		63,1	71,0	86,6	95,9	100,3	88,6	97,8
Katar	8	6	7	8	9	11	10	12
1980=100		78,6	94,0	103,9	115,7	144,3	131,0	158,3
BAE	44	41	51	66	74	79	76	84
1980=100		93,1	116,3	150,8	168,7	180,8	173,6	193,7
İran	94	180	125	96	120	114	110	114
1980=100		190,9	132,5	102,2	127,6	120,7	116,9	120,7
14 ülke toplamı	1.487	1.696	3.024	4.283	4.696	5.111	4.783	4.769
1980=100		114,1	203,3	288,0	315,8	343,7	321,7	320,7
OECD	8.753	10.002	18.684	25.410	25.634	25.241	25.492	26.791
1980=100		114,3	213,5	290,3	292,9	288,4	291,2	306,1
Dünya	11.156	12.670	22.548	30.851	31.532	31.415	31.319	32.491
1980=100		113,6	202,1	276,6	282,7	281,6	280,7	291,3

Kaynak: Dünya Bankası, World Development Indicators; kendi hesaplarımız (GSA e.V.)
 Çin: 1997'den itibaren Hongkong dahil, 2000'den itibaren Hongkong ve Macao

¹ Nominal rakamlar, mily ar ABD Doları olarak

Ülke/Bölge	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Brezilya	655	559	508	558	669	892	1.108	1.397
1980=100	278,9	238,0	216,1	237,6	284,8	379,4	471,3	594,4
Rusya	260	307	345	430	591	764	990	1.300
1989=100	51,3	60,5	68,1	85,0	116,7	150,8	195,4	256,6
Hindistan	477	494	524	618	722	834	949	1.201
1980=100	251,4	260,5	276,4	326,1	380,6	440,0	500,6	633,5
Çin	1.389	1.516	1.644	1.830	2.135	2.480	2.960	3.782
1980=100	726,7	792,9	860,2	957,3	1.116,9	1.297,2	1.548,8	1.978,6
Güney Afrika	136	122	115	175	229	258	272	299
1980=100	169,3	150,9	143,4	217,6	283,8	320,0	337,2	371,7
Meksika	684	725	742	713	770	866	965	1.043
1980=100	351,7	372,9	381,5	367,0	396,3	445,8	496,7	536,9
Endonezya	165	160	196	235	257	286	365	432
1980=100	227,7	221,4	269,9	323,9	354,3	394,4	503,0	596,3
Güney Kore	562	533	609	681	765	898	1.012	1.123
1980=100	828,3	786,2	898,2	1.003,7	1.128,1	1.324,6	1.492,3	1.655,8
Türkiye	267	196	233	303	392	483	531	647
1980=100	387,5	284,9	338,0	440,5	570,1	702,1	771,8	940,8
Arjantin	284	269	98	128	165	199	233	288
1980=100	369,3	349,1	127,0	165,8	213,9	258,2	302,2	373,6
Suudi Arabistan	188	183	189	215	259	328	377	416
1980=100	114,5	111,2	114,6	130,4	157,3	199,6	229,1	252,8
Katar	18	18	19	24	32	45	61	80
1980=100	226,8	224,0	247,3	300,6	405,3	568,8	777,6	1.018,2
BAE	104	103	110	124	148	181	222	258
1980=100	239,3	237,0	251,9	285,2	339,1	414,3	509,4	591,6
İran	110	127	129	154	184	220	259	337
1980=100	116,1	134,5	136,3	162,7	194,7	233,0	274,1	357,6
14 ülke toplamı	5.298	5.311	5.460	6.187	7.316	8.733	10.302	12.604
1980=100	356,3	357,1	367,1	416,1	492,0	587,3	692,8	847,6
OECD	27.359	27.107	28.283	31.688	35.270	37.274	39.292	42.946
1980=100	312,6	309,7	323,1	362,0	403,0	425,9	448,9	490,7
Dünya	33.551	33.346	34.621	38.879	43.782	47.394	51.312	57.757
1980=100	300,8	298,9	310,3	348,5	392,5	424,8	460,0	517,7

Ülke/Bölge	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Brezilya	1.696	1.667	2.209	2.616	2.465	2.473	2.456	1.804
1980=100	721,6	709,3	939,8	1.113,2	1.048,9	1.052,1	1.045,0	767,4
Rusya	1.661	1.223	1.525	2.032	2.170	2.231	2.064	1.366
1989=100	327,9	241,4	301,1	401,1	428,5	440,4	407,4	269,7
Hindistan	1.187	1.324	1.657	1.823	1.828	1.857	2.034	2.089
1980=100	626,0	698,3	873,7	961,5	964,2	979,6	1.072,6	1.101,8
Çin	4.838	5.345	6.357	7.858	8.866	9.934	10.829	11.420
1980=100	2.531,2	2.796,5	3.325,9	4.110,8	4.638,3	5.197,2	5.665,2	5.974,4
Güney Afrika	287	296	375	416	396	368	351	315
1980=100	356,0	367,4	466,0	517,0	492,1	456,4	436,1	390,5
Meksika	1.101	895	1.051	1.171	1.187	1.262	1.298	1.144
1980=100	566,6	460,5	540,8	602,6	610,5	649,3	667,9	588,5
Endonezya	510	540	755	893	918	913	890	862
1980=100	703,9	744,4	1.041,8	1.232,0	1.266,3	1.259,0	1.228,6	1.189,2
Güney Kore	1.002	902	1.094	1.202	1.223	1.306	1.411	1.378
1980=100	1.478,1	1.330,2	1.614,2	1.773,5	1.803,5	1.925,6	2.081,5	2.032,2
Türkiye	730	615	731	775	789	823	799	718
1980=100	1.061,7	893,4	1.062,9	1.126,3	1.146,8	1.196,8	1.161,2	1.043,6
Arjantin	362	333	424	530	546	552	526	585
1980=100	469,8	432,7	550,4	688,9	709,4	717,3	683,9	759,7
Suudi Arabistan	520	429	527	670	734	744	754	646
1980=100	315,9	260,8	320,2	406,9	446,1	452,4	458,1	392,6
Katar	115	98	125	168	187	199	206	165
1980=100	1.472,3	1.249,2	1.598,2	2.143,0	2.386,4	2.538,3	2.634,1	2.102,9
BAE	315	254	286	349	373	389	402	370
1980=100	723,6	581,5	656,1	799,4	856,5	891,3	921,9	849,3
İran	397	399	468	592	587	512	425	...
1980=100	420,9	422,8	495,7	627,4	622,3	542,2	450,7	
14 ülke toplamı	14.722	14.318	17.584	21.095	22.270	23.561	24.446	22.860
1980=100	990,0	962,9	1.182,5	1.418,6	1.497,6	1.584,4	1.643,9	1.537,3
OECD	45.454	42.526	44.546	47.846	47.719	48.245	49.162	46.307
1980=100	519,3	485,9	508,9	546,6	545,2	551,2	561,7	529,1
Dünya	63.346	60.046	65.853	73.170	74.694	76.770	78.658	74.292
1980=100	567,8	538,3	590,3	655,9	669,6	688,2	705,1	666,0

1. Çin, yeni-emperyalist ülkelerden en güçlüsü

Mao Zedung'un 1976 yılında ölümünden sonra, modern revizyonistler Deng Xiaoping'in liderliği altında Çin Halk Cumhuriyeti'nde kapitalizmi restore ettiler. Ülke kısa zaman içinde yeni tip bürokratik tekелci devlet kapitalizmi haline dönüştü. Sonra bu yeni tip kapitalizm, – "sosyalizm" perdesi altında – **sosyal-emperyalist devlet olarak nüfuz kazanmak** için yoğun çaba gösterdi.

Çin'in yeni tekелci burjuvazisi, küçük-burjuvaca yozlaşan parti, devlet ve işletme bürokrasisinden ortaya çıkmıştı. Mutlak egemenliğe sahip uluslararası mali-sermayeye aşırı hızla yükselmesi için eski sosyalist devlet aygıtının merkezietçi örgütlenmişliğinden faydalandı. Onu kendi kontrolü altına alarak, **kendi mutlak egemenliklerinin sürdürülmesine uygun aşırı merkezietçi bürokratik alet** haline dönüştürdü.

Bütün dünyadan emperyalistler Çin'in o zamanlar 1,4 milyar insanın yaşadığı pazarının dışa açılmasından faydalanmaya hırslı çaba gösterdiler. Çin'de **özel tekелci sermaye** ve **uluslararası tekellerin** tesis edilmesi öncelikle "**joint venture**"⁴⁹ oluşturma yöntemiyle hızlandırıldı. Çinli revizyonistleri ikiyüzlü bir şekilde bu uygulamanın "*sosyalist ekonomiye yarar getirecek tamamlama*"⁵⁰ olduğunu ileri sürdüler. Oysa asıl anlamı şuydu: **Çin'in bürokratik tekелci kapitalistleri** yabancı yatırımcıları ülkeye çekerken kendi **kontrolünü** elden bırakmamak istiyorlardı.

Çinli ile yabancı şirketler tarafından kurulan ilk "joint venture", 1984'te otomobil şirketleri VW (Almanya) ve SAIC (Çin) tarafından tesis edildi. Çin, kuruluşu için iki şart koydu: Bir, yabancı tekeller, Çin pazarına ancak Çin-

⁴⁹ Yabancı sermaye ile birlikte kurulan ortaklık

⁵⁰ Konrad Seitz, *China – eine Weltmacht kehrt zurück*, s.282

li kamu iktisadi teşebbüsleriyle kurulacak “joint venture”ler üzerinden girebilecekti. İki, “joint venture”ler zamanla Çinlilerin eline geçecekti. Çin’in yeni hükümdarları bu yöntemle yabancı ortaklarından modern teknolojiler, iyileştirilmiş üretim örgütlenme biçimleri ve bunlara uygun teknik bilgiyi edininip geliştirmeyi iyi becerdiler. 2003 yılında Çinli ile yabancı otomobil üreticileri arasında kurulan büyük ölçekli 16 “joint venture”de Çinlilerin sermayeye katılım oranı en az yüzde 50 idi. Bu gelişme ile birlikte, ülkenin sıçramalı sanayileşmesi meydana geldi.⁵¹ Bugünlerde Çin’de yaklaşık 400-500 milyon ücretli işçi bulunmaktadır.⁵²

2001-2015 yılları arasında Çin’in Gayri Safi Yurt İçi Hasılası 1,5’ten 11,4 trilyon ABD Dolarına tırmandırılarak, yedi kattan fazla artış gerçekleştirildi. Çin’e dünya hasılasında düşen pay, aynı dönemde yüzde 4,5’ten yüzde 15,4’e fırlıyordu. Yine aynı dönemde mutlak egemenliğe sahip 500 uluslararası tekel arasında yer alan holdingle-rinin sayısı sıçramalı olarak 12’den 103’e çıktı.⁵³

2008-2014 dönemi dünya ekonomik ve mali krizi sırasında Çinli sosyal-emperyalistler **Afrika**’da altyapı projelerine en çok yatırım yapan güç konumuna yükseldiler.⁵⁴ Batı emperyalistlerle kıyasla daha düşük kâr marjları talep edip, altyapı yatırımları için – limanlar, demiryolu hatları, boru hatları, yollar, telekomünikasyon – da-

⁵¹ *Foreign direct investment in China’s automobile industry*, 2006, s. 1239

⁵² Ücretli işçiler tarımda, sanayide ve “hizmet” adı verilen sektörde çalışmaktadırlar. Kaynak: *Chinas Arbeitswelten*, Stiftung Asienhaus 2015

⁵³ *Fortune Global 500*

⁵⁴ *La Chine, principal investisseur dans le secteur des infrastructures en Afrique* (www.fr.africatime.com, erişim tarihi: 24.08.2013). Xinhua haber acentası tarafından sadece Fransızca yayımlanmıştır – yazının kısmi çevirisini biz yaptık, y.k.

ha düşük faizli krediler verdiler.⁵⁵ Bu davranışı, aldatmak amacıyla “kalkınma yardımı” olarak ilan ederek, Afrika’nın hammaddelerini yapısal açıdan kârlı bir biçimde sömürme imkanları ancak bu aldatmaca aracılığıyla elde edebildiler. Projeleri genelde Çinli uzmanlar yürüttü. Aynı zamanda Afrikalı işçilerin kitlesel işsizliği ve yoksulluğu daha da artıyor, onbinlerce küçük ölçekli çiftçi iflasa sürükleniyordu.

Çin “Made in China 2025” programıyla dünya pazarını yeniden paylaşırma savaşımına ilişkin yayılma stratejisinde değişiklik yapmaya başladı. Bundan böyle, **dünya ekonomisinin kayıtsız şartsız birincisi** olarak baş rakibini ABD’yi geride bırakmak ön planda bulunan hedefdir. Bu amaca uygun olarak, teknolojiye büyük uzmanlığa sahip olan tekelleri işletmeler yönünde yaptıkları yatırımları genişlettiler. AB’ye yapılan Çinli yatırımları 2015’ten 2016’ya yüzde 77 artarak, 35 milyar ABD Dolarına çıktı.⁵⁶ 2017 yılında Çinli bir tekel olan HNA, Deutsche Bank’ın hisse senetlerinin yaklaşık yüzde onuna sahip en büyük tek hissedarı olmuştu. 2016 yılında Çinli elektrikli cihazlar tekeli Midea, Almanya’da önde gelen sanayi robot üreten Kuka firmasını kendi holdingine dahil etti.⁵⁷

Çin, dünya egemenliğini ele geçirme çabalarını askeri yönden takviye etmek için dünyanın en büyük ordusunu oluşturmuştur: Yaklaşık 2,3 milyon asker kapsayan ordu ABD’ninkinden 600 000 fazladır.⁵⁸ Çin devleti 160’tan fazla kıtalar arası balistik füzeyle sahip. 10-12 nükleer başlık taşıyabilen ve 14 000 kilometreye kadar menzilli füzeler yerkürenin her köşesine erişebilir. Çin hava kuv-

⁵⁵ Südwind, *Partnerschaft auf Augenhöhe? Die Rolle Chinas in Afrika*

⁵⁶ www.sueddeutsche.de, 07.03.2016

⁵⁷ www.managermagazin.de, 30.12.2016

⁵⁸ www.de.statista.com

vetleri atom bombaları taşıyan yaklaşık 20 tane H-6⁵⁹ tipi orta menzilli stratejik bombardıman uçağına ve bir uçak gemisine sahiptir.

Nükleer silahlara sahip Çin ve Rusya'nın liderliğinde bulunan **"Şanghay İşbirliği Örgütü"** adlı askeri ittifak, öncelikle NATO'nun nüfuzuna karşı yöneliktir. Örgüte 2017'de Hindistan ve Pakistan da üye oldu.⁶⁰ Çin, Güney Çin Denizine egemen olma savaşımında gösterdiği **saldırgan ve savaşkan davranışıyla** 2014'te Japonya ile ve 2016'da ABD ile neredeyse silahlı çatışmalara yol açacaktı.⁶¹ Bugünlerde ABD'nin Trump hükümeti Çin'i artık dünya egemenliğini ele geçirme savaşımında baş rakip saymaktadır.

2. Rusya'nın yeni-emperyalist güç halinde yeniden yükselişi

1956 yılında Sovyetler Birliği'nin en üst parti, devlet ve işletme bürokrasisi, SBKP XX. Parti Kongresi'nden hareketle, Kruşçev'in liderliğinde kolektif ve ulusal devlet-teklici kapitalist olarak kendini egemen sınıf yapıyordu. Bu yeni teklici burjuvazi, tüm toplum üzerinde kendi burjuva diktatörlüğünü tesis ediyordu. Sovyetler Birliği o zamana dek sahip olduğu sosyalist ülke niteliğini kaybetti. Sosyal-emperyalist Sovyetler Birliği 1960 yılında henüz dünyanın en büyük ikinci ekonomik gücü konumundayken, 1990 yılına kadar Batı Avrupa'nın ekonomik gücünün üçte birinin altına ve Japonya'nınkinin yarısından biraz fazlasına düşmüştü.⁶²

1991'de Comecon'un⁶³ çökmesi ve Sovyetler Birliği'nin

⁵⁹ *Atomwaffen A-Z*

⁶⁰ Deutsche Welle, 14.06.2017

⁶¹ www.n-tv.de, 31.05.2014 ve 15.12.2016

⁶² "Küreselleşme" *Tanrıların Günbatımı*, s.209

⁶³ İttifakın asıl ismi "Karşılıklı Ekonomik Yardım Konseyi"dir (KEYK).

dağılmasıyla “Gorbaçov’un, ... **kontrollü bir biçimde Batı tipi tekeli devlet kapitalizmine** [geçme] ... çabaları ... boşa çıkmıştı”⁶⁴. Rusya sonraki yıllarda ekonomik açıdan rakip Batı emperyalist ülkelere kıyasla çok geride kaldı. Rusya’daki sınai üretim 1991-1995 yılları arasında yüzde 46 düşüş gösterdi. Rusya bir süre emperyalist ülke niteliğini kaybediyordu.⁶⁵

Sovyet sosyal-emperyalizminin çöküşü, tek ve aynı dünya pazarının doğmasına neden oldu. Böylece emperyalist dünya sisteminde **uluslararası üretimin yeniden örgütlenmesinin** belirleyici **siyasi önkoşulu** gerçekleşmişti.

1990’lı yıllarda, özellikle hammadde ve kamu bankaları alanlarında olmak üzere, Rusya’nın kamu iktisadi teşebbüslerinin çoğu özelleştirildi. Özelleştirilen teşebbüslerin çoğu garip yollardan eski bürokratik-kapitalist işletme, parti ve devlet aygıtının görevlilerinin “**oligarşi**” adı verilen üst tabakasının mensuplarının ellerine geçti.⁶⁶ Onların **vicdansız kâr ve güç hırsı Rusya’nın yeni-emperyalist güç haline yükselişinin itici gücü** oldu.

Ülkede bolca bulunan hammadde, petrol, doğal gaz ve madenler, Rusya’nın yeni-emperyalist ülke halinde gelişmesi için **çelişkili bir dayanak** teşkil ediyordu: Bir yandan yabancı sermayenin giriş imkanlarına stratejik nedenlerden dolayı dar sınırlar konuldu. Rusya öbür yandan emperyalist rakiplerinin çoğunun ülkenin hammaddelerine bağlı olmasından faydalanarak dünya pazarında güç kazandı.

Eski KGB istihbarat subayı Vladimir Putin, 1999 yılında

Batı’da “Comecon” adıyla tanınmıştı.

⁶⁴ “Küreselleşme” Tanrılarının Günbatımı, s.221

⁶⁵ Bkz. “Küreselleşme” Tanrılarının Günbatımı, s.217-230

⁶⁶ www.netstudien.de/Russland/

devlet başkanlığına atanmasıyla ülkenin başına azgınca güç peşinde olan milliyetçi ve tekelci bir siyasetçi geçmişti. Onun liderliğinde Rus tekelci burjuvazisi özel kapitalizm temelinde örgütlendi, Rusya yeni-emperyalist ülke biçimini aldı. 1990-2000 yılları arasında ülkenin dünya çapında sanayi sektöründe yaratılan katma değerdeki payı yüzde 3,3'ten yüzde 1,0'e düşmüştü. Şimdi 2011 yılına kadar yüzde 2,9'a yükselerek sıçramalı artış göstermişti. Rusya kendisine dünya çapındaki sermaye ihracında düşen payı 1999-2007 yılları arasında yüzde 2,0'ye, yani yirmi kat arttırıyordu.⁶⁷

Putin hükümeti birçok şirket ve bankayı “**National Champion Companies**” halinde merkezileştirdi. Bundan dolayı bir süre dünyanın en büyük alüminyum üreticisi Rusal ve dünya pazarına egemen olan elmas tekeli Alrosa oluştu; kamuya ait Sberbank uluslararası süper-tekeli konumuna geçirildi. 2014 yılında 19 Rus tekeli dünyanın silah üreten en büyük yüz holdingi arasında yer almıştı. Gazprom 2013'e kadar dünyanın en büyük ikinci enerji tekeli⁶⁸ ve Rusya onunla dünyanın en büyük doğal gaz ihraç eden ülkesi konumuna yükseldi. Petrol üretiminde dünya ikincisi olarak Suudi Arabistan ve ABD ile dünya pazarına egemen olma rekabetine girmiştir. Rusya, kredi ile finanse edilen atom santralleri ihracatında dünya birincisi olmuştur.

Putin hükümeti yurt içinde işçi sınıfına ve geniş kitlelere karşı açık gerici, şoven ve antikomünist politika yürütmektedir. Tekrar tekrar alevlenen direniş, polis ve ordu tarafından vahşî hareketlerle sindirilmektedir.

Putin Lizbon'dan Vladivostok'a uzanan ve Rusya'nın hakim olduğu bir Avrasya Birliği'ni kurma hedefini izlemektedir. Rus kuvvetleri Kuzey Kafkasya, Çeçenistan ve Gürcistan'daki halkların ayrılma çabalarına karşı vahşice

⁶⁷ UNCTAD *FDI outward stock*; kendi hesaplamalarımız, GSA e.V.

⁶⁸ *Fortune Global 500*

müdahale etmiştir.

Rus ordusunun muharebe gücünün dünyanın en büyük ikincisi olduğu tahmin ediliyor. 2008 yılında özellikle atom silah mevcudunu genişletecek olan 700 milyar Euroluk bir modernleştirme programı başlatıldı. Rusya'nın asker sayısı 710 binden 915 bine çıkarılmak,⁶⁹ ordusu dünya çapında hareket eden müdahale ordusu olarak devreye sokulmak istenmektedir.

NATO ile AB, Berlin Duvarının düşmesinden sonra, Rusya'nın zayıflığını kullanarak doğuya genişleme programı temelinde, saldırganlıkla önceleri sosyal-emperyalist Sovyetler Birliği'nin nüfuzu altında bulunan bir bölgeye giriyordu. Eski gücünü yeniden kazanmış Rusya, 2014 yılında buna tepki olarak ve Ukrayna üzerine ege-menliği kazanma savaşımı çerçevesinde Kırım yarımada-sını devletler hukukuna aykırı bir hareketle ilhak etti.

Rusya Suriye savaşında, askeri destek vererek, bombardıman yaptırarak, kara birlikleri göndererek 2011'den beri faşizan Esad rejimini ayakta tutmaktadır. İran-Suriye mihverinin güçlendirilmesi aracılığıyla kendi Ya-kın ve Orta Doğa'daki nüfuzunu korumaya çalışmaktadır.

Rus hükümeti Türkiye'nin faşist hükümdarı Recep Tay-yip Erdoğan ile en sıkı ilişkiler geliştirmektedir. Avrupa Birliği'nde en az 15 faşizan, faşist ve aşırı milliyetçi parti-yi teşvik edip, onlarla Rusya'da düzenli görüşmeler ya-pıyor. Söz konusu partiler arasında, Almanya'daki neofaşist NPD ve AfD, İtalya'daki Lega Nord, Fransa'daki Front National ve Macaristan'daki Jobbik gibi örgütler bulunuyor. Putin'in Kremlin ile sıkı bağlantılı olan First Czech-Russian Bank, 2014'te faşist Front National'in seçim kampanyası için dokuz milyon Euro verdi.

⁶⁹ İsveçli Savunma Sorunları Araştırma Enstitüsü'nün (FOI) çıkardığı *Russian Military Capability in a Ten-Year Perspective – 2013*

Putin'in bu politikası ne kadar paradoks görünürse görürsün – kendini “komünist” diye niteleyen revizyonist partiler de kabul ediyor. Örneğin onları Rus hükümetinin Ekim Devriminin 100. Yıldönümü yüzünden düzenlediği törenlerinde ev sahibi olarak Moskova'da kabul edecektir. Törenler karşı-devrimci bir temel ilke ile düzenlenmektedir: *“Bir daha sınıf mücadelesi olmasın, bir daha devrim olmasın.”* Misafirleri arasında Çin KP'si, Kore İşçi Partisi ya da Alman Komünist Partisi (DKP) bulunmaktadır.⁷⁰

Putin bu ilişkilerle AB'yi ve ona üye ülkeleri istikrarsızlaştırmaya çalışmaktadır.

3. Yeni-emperyalist Hindistan'ın Hint alt kıtasındaki hakimiyeti

Hindistan 1947 yılında İngiltere'den bağımsız devlet olarak kurulduktan sonra ilk etapta hammaddeler ve nüfus sayısı bakımından zengin ülke olarak, **sanayileşme-si ve yatırım malları üretimi için** bir dereceye kadar çok yönlü bir **dayanak** geliştiriyordu. Bunun için ülkenin ana sanayileri ve büyük kapitalist fabrikalar kamulaştırıldı. 1956'dan itibaren ülkenin bağımsız gelişmesi sosyal-emperyalist Sovyetler Birliği'nin uyguladığı yeni-sömürgecilik nedeniyle büyük ölçüde kısıtlandı. Hindistan da o yıllarda bürokratik kapitalizmin karakteristik özellikleri yayılıp belirginleşti; ki bu, ülkede daha sonra tekelci devlet kapitalizminin oluşmasının maddi çıkış noktalarından biriydi.

“Yeşil Devrim” kampanyası yardımıyla tarım sektörünün kapitalist yönde sanayileştirilmesi başlatıldı. Bunun için gereken tarım işçilerini işe alma imkanları 1976'da çıkarılan Angarya Kaldırma Yasası ile sağlandı. Bu adım

⁷⁰ Ocak 2017'de Rusya Marksist-Leninist Platformu (MLP) ve Rus Komünist İşçi Partisi (BKAP) yoldaşlarıyla yapılan görüşmelere göre

da Hindistan'ın üretim ve tüketim ürünleri arz eden iç pazarın muazzam bir hızla büyümesine yol açtı. Aynı dönemde petrol, gaz, gaz yağı, kömür, çelik ya da alüminyum üreten Hint hammadde holdingleri kuruldu; onlar çoğu kez kamu iktisadi teşebbüsleriydi ama, gerek teknik gerek mali açıdan emperyalist ülkelere bağımlıydı.

Sosyal-emperyalist Sovyetler Birliği'nin 1991'de çökmesi, uluslararası mali-sermayenin uyguladığı neoliberal politikasını Hindistan'da da dayatabilmesinin kesin ve belirleyici koşuluuydu. Zamanın Maliye Bakanı Manmohan Singh'in "**Yeni Ekonomik Politika**"sı, Hindistan'ın Dünya Ticaret Örgütü'ne (WTO) üye olmasıyla ülkeyi dünya pazarına açtı. WTO, kamu sektörünün özelleştirilmesini örgütledi. Singh geniş ölçüde yabancı yatırımları ve çok sayıda **özel ekonomik bölgelerin** tesis edilmesini teşvik ediyordu. 2005 yılında *Special Economic Zones Act* ("Özel Ekonomik Bölgeler Yasası") çıkarıldı. Çıkarılmasından sonra yeni kurulan özel ekonomik bölgeler çoğaldı; sayıları 2017'de 1,7 milyon işçiyi çalıştıran 4456 şirketin yerleştiği toplam 421 bölgeye çıkmıştı.⁷¹

Hükümetin bu özelleştirme ve özel ekonomik bölgeleri kurma programından, zaten artık geniş kapsamda sanayi, banka, ticaret ve tarım sermayesine sahip olan Hint tekeli burjuvazisi de yararlandı. Hindistan'ın dünya hasılasındaki payı 1995-2007 yılları arasında sürekli büyüyerek, yüzde 1,2'den yüzde 2,1'e kadar, yani yüzde 75 arttı.

Sonia Gandhi'nin 2004 yılında başbakan seçildikten hemen sonra Hint borsalarında 135 sene yaşanmadık bir çöküş meydana geldi. Olayın arkasındaki sebep, uluslararası mali-sermayenin, hükümetin özelleştirme politikasını bırakabileceği endişesiydi. Bu durumda **Hint tekeli burjuvazisi** Gandhi'yi başbakanlık görevinden "vaz

⁷¹ *Fact Sheet on Special Economic Zones*, www.sezindia.nic.in

geçmesi” için baskı yaptı. Gandhi’nin yerine Manmohan Singh göreve başlayınca borsa rayiçleri yukarı fırlıyordu. Hindistan’ın devlet ve ekonomisini kendi kontrolü altına alma hakkında Hint tekeli burjuvazisi ile uluslararası tekeller arasındaki rekabette Hint tekelleri gittikçe belirleyici nüfuzu kazandılar.

Sonrasında Hindistan uluslararası arenada aşırı hızla artan önem kazanmaya başlıyordu. 2006 yılında ABD Hindistan’ı resmen dünya altıncı nükleer gücü olarak tanıdı. Telekomünikasyon ve internetin hızlı yaygınlaşması, büyük sayıda çok üstün yetişmiş **bilişim uzmanlarına** sahip olan Hint tekellerine özel rekabet üstünlüğü sağladı.

Son derece modern olan sanayi bölgelerinin tersine ülkenin diğer birçok bölgesinde büyük yoksulluk, geri kalmışlık ve yarı-feodal tarımsal üretim biçimleri hakimdir. Bu durum yüzünden bazı solcu ekonomistler, Hindistan’ın yeni-emperyalist ülke olduğuna pek inanmazlar. Oysa Lenin 1917 yılında, o zamanlar günümüz Hindistan’dakine benzer bir durumda, Rusya’nın emperyalist ülke niteliği üzerine şöyle yazıyordu:

“Ayrıca Rusya’da, emperyalizmi birlik oluşturan bir bütün olarak göstermek de yanlıştır (emperyalizm zaten birlik oluşturan bir bütün değildir); çünkü Rusya’da tam ve yarı takas ekonomisinden kapitalizme henüz tam geçmemiş bulunan çok fazla bölge ve iş dalı vardır.”⁷²

Hint holdingleri artık başka ülkelerin yeni-sömürgeciliğe bağımlılığını pekiştirmektedir. Indian Oil şirketi Sri Lanka’nın en büyük petrol üreticisidir.⁷³ Bharti Airtel, 2015’te 15 Afrika ülkesinin cep telefonu şebekelerine el koydu. Dünyanın en büyük lif ve polyester üreticisi olan

⁷² *Materialien zur Revision des Parteiprogramms*, April-Mai 1917’de yazılmış, Lenin, Eserler, 24. cilt, s.466

⁷³ www.iocl.com

kimya tekeli Reliance Industries, Türkiye, Malezya, Çin, İngiltere ve Hollanda'da birinci sıra üretim tesislerine sahiptir. Firma ürünlerini 121 ülkeye ihraç etmektedir.⁷⁴ Hindistan'ın başka sektörlerinde de **dünya birincileri** vardır: traktör yapımında Mahindra, bilişim sektöründe Wipro ya da transformatör üretiminde Crompton Greaves.

Saldırganca yükselen Hint çelik holdingi **ArcelorMittal**, 2007 yılında kuruluşundan sonra kısa zaman içinde dünyanın çelik üreten en büyük şirketi konumuna yükseldi. Söz konusu holding, o zamanlar dünyanın en büyük ikinci çelik holdingi olan Lüksemburglu firma Arcelor'un Mittal Steel tarafından satın alınması sonucu doğmuştu. 2016 yılında dünya çapında 199 000 çalışanıyla toplam 41 milyon ton çelik üreten Mittal holdingi, aynı yılda 70 000 çalışanla toplam 24 milyon ton çelik üreten Hint **Tata Steel** tekelinin önünde Avrupa çapındaki çelik üretiminde birinci sırada yer almaktadır. İnsan ve doğanın sömürülmesinde çok yağmacı yöntemler uygulayan ArcelorMittal için Kazakistan, Ukrayna, Bosna, Kanada, ABD, Meksika, Brezilya ve Liberya'da 30 000'den fazla madenci de çalışmaktadır.⁷⁵

Manmohan Singh'in özelleştirme çabalarını arttırma ve özel ekonomik bölgeleri genişletme ve çoğaltma programı direnişle karşılaştığında 2014'te Hindu faşizmiyle sıklıkla bağları olan **Narendra Modi** iktidara geçti. "**Make in India**" adıyla ilan ettiği programın özellikleri, Hint tekelinin yayılmasını öncelikle teşvik eden yapıları değiştirme tedbirleri ve yatırımlardı. Yerli yatırımcılarını yabancı ülkelerde koruma ve uluslararası tekellerden vergi alma tedbirleri de aynı amaca hizmet etti. 2016 yılında 58 Hint holdingi dünyanın en büyük 2000 şirketi arasına

⁷⁴ www.ril.com

⁷⁵ Annualreview2015.arcelormittal.com/operations-and-performance/segment-review/mining

girerek aynı listede 51 şirketiyle yer alan Almanya'yı geride bırakmışlardır.⁷⁶

Hint maden holdingi Adani, **Avustralya'da** yılda 60 milyon ton kömür üretmesi planlanan ve bu yüzden dünyanın en büyük ocaklarından biri olacak **Carmichael kömür madeninin tesis edilmesine** 11,5 milyar Euro yatırım yapmıştır. Yatırımların bir parçası, demiryolu hattı ve kömür yükleme limanı Abbot Point'un yapımıdır. Avustralya hükümeti bu megaloman projeye 2017'de onay verdi; böyle bir proje ki, son derece büyük bir alanda yer altı suyu seviyesinin inmesine neden olacak ve Queensland açıklarındaki benzersiz ekosistemi Great Barrier Reef'i ("Büyük Set Resifi") tahrip edecek.⁷⁷ Modi hükümeti büyük saldırganlıkla 370 kömür santralini **genişletilmesini** hızlandırıp, on tane yeni atom santralini yapmak istiyor.

Narendra Modi, hükümet programının esasını Hindutva ideolojisi olduğunu açıkça ilan ediyor. Hindutva ideolojisi alt kıtanın "jeokültürel" birliği çerçevesinde kurulacak bir Hindu imparatorluğu hedef olarak görmektedir. Bu fikir, ülkenin emperyalist güç olma çabalarının ideolojik temelini oluşturuyor. Hindistan Nepal'i, 2015 yılında yaşandığı gibi gümrük kapılarının devletler hukukuna aykırı ablukasıyla, Terai bölgesinde ayrılıkçı hareketlerinin teşvikiyle ya da yasama süreçlerine karışarak, ülkeyi Hindistan'ın hakimiyeti altında kalan Hindu devletine dönüştürmek istiyor. Saldırgan bir antikomünist ideoloji olan Hindu milliyetçiliği marksist-leninist ve antiemperyalist hareketin kesin düşmanıdır.

2016 yılında Hint hükümetinin 55,9 milyar ABD Dolarlık silahlanma harcamaları artık Fransa ve İngiltere'ninkilerini aştı. 2013'te Hindistan'da yapılan ilk uçak gemisi kızaktan indiriliyordu. 2016'da ilk çok kullanımlık araç

⁷⁶ *Forbes Global 2000*

⁷⁷ www.greenpeace.org.au

uzaya fırlatıldı.

Narendra Modi Japonya ve ABD ile “stratejik” diye nitelenen Çin’e karşı yönelik birer ittifak kurdu. Çin ABD’nin hak iddia ettiği dünya hakimiyeti için bir tehdit oluşturduğu için, ABD Doğa Asya bölgesinde Hindistan’ın desteğine ihtiyaç duymuştur. Bu emperyalistler arası ittifakın önkoşulu, **bizzat Hindistan’ın da** kendisini Çinli rakibine karşı galip gelme **arzusudur**. Bu **ittifak, karşılıklı yarar sağlayacak** ama, ancak **geçici ve çelişkilidir**. Emperyalist süper-güç ABD hala ne kadar çok söz sahibiyse de, Hindistan’ın eskilerde ABD’ye olan **tek taraflı bağımlılığı**, yerini birbiriyle **iç içe geçtikleri** bir duruma bırakmıştır.

Hindistan’ın yeni-emperyalist yayılma hırsı yurt içinde her şeyden önce milyonlarca insan kapsayan uluslararası sanayi proletaryasının ve yüz milyonlarca kırsal nüfusun sınıf mücadelesinin bastırılmasına yönelmektedir.

4. Avrupa ile Asya arasındaki eşikte yeni-emperyalist Türkiye

Türkiye, Avrupa, Asya ve Afrika arasında bulunması yüzünden jeopolitik, ekonomi ve askeri strateji alanlarında özel öneme sahiptir. Ülke, Osmanlı İmparatorluğu Birinci Dünya Savaşı sonucu çöktükten sonra, çeşitli emperyalist ülkelerin yarı-sömürgesi oldu. 1923’te Mustafa Kemal’in önderliğinde yürütülen milli devrimci bir kuruluş savaşından sonra Türkiye Cumhuriyeti kuruldu. Mustafa Kemal, ülkenin ulusal burjuvazisinin yararına olan ve ülkenin ulusal bağımsızlığı, kapitalist yoldan sanayileştirilmesi ve modernleştirilip laikleştirilmesi⁷⁸, bir de emperyalistlerin etkileme imkanlarının kısıtlanmasını hedefleyen bir politika izledi.

⁷⁸ Dünyevi devletin kurulması, devlet ile kilisenin/dinin birbirinden ayrı tutulması

Türkiye 1927 yılında 13,7 milyon nüfusa sahipti; günümüzde ise 79 milyondur. Halkın büyük çoğunluğu Müslümandır.

Türkiye 1952 yılında NATO'ya üye olup, özellikle ABD emperyalizmine bağımlı yeni-sömürgeci bir ülke haline geldi. 1960, 1971 ve 1980 yıllarında ordu yönetimi emperyalizm ve yerli büyük burjuvazi çıkarına ve NATO ve CIA'nin destek ve teşvikiyle darbe yaptı. Ordu yönetimi 1971 ve 1980 darbeleriyle beraber güçleşen işçi hareketi ve devrimci solu kanlı bir biçimde bastırdı.

Daha 1960'lı yıllarda Koç holdingi veya OYAK gibi önemli Türk tekelleri gelişmişti. Silahlı kuvvetlerin emeklilik fonundan oluşan OYAK günümüzde yaklaşık 90 şirkete ve çeşitli branşlarda iştiraklere sahiptir.

1980'li yıllarda tekeller Türkiye'nin **kapitalist sanayi ülkesine** dönüştürülmesini daha da hızlandırdılar; bu süreç yabancı sermaye kullanılarak devlet yardımıyla gerçekleştirildi. 1971'de **işadamları derneği TÜSİAD** kuruldu; bu dernek uluslararası ve ulusal tekellerin çıkarına devletin karar verme süreçleri üzerine etki yapma imkanları sağladı.

Türk ordusunun toplumda genellikle sahip olduğu önem – ki bu önem özellikle 1980 yılı askeri darbesinden sonra daha da büyüdü – **tekelci devlet kapitalizmine özgü yapıların** oluşmasına hız kazandırdı. 1980 askeri darbesinden sonra neoliberalizme geçmeye yönelik bir politika uygulanmaya başlandı. Kamu iktisadi teşebbüslerinin IMF'nin diktası altında düzenlenen özelleştirilmesi, sanayi, banka ve ticari sermayenin tarım sektörünün gerici oligarşisinin bazı kısımlarıyla iç içe girmesini teşvik etti. Ne var ki bu yoldan oluşan **yerli tekelci burjuvazi** genel bakışta hala yabancı mali-sermayenin diktası altındaydı. Toyota, Daimler, Ford, Renault, Bosch, RWE ve birçok başka uluslararası tekelin Türkiye'de üretim tesisleri vardır.

1970’li yılların sonunda nüfusun yüzde 50’sinden fazlası tarım sektöründe çalışırken, 2014 yılında aynı oran yüzde 20’nin altındaydı. 2016’da nüfusun yüzde 74’ü, 1970’li yılların ortasında ise sadece yüzde 40’ı kentlerde yaşıyordu. **Modern bir uluslararası sanayi proletaryası** oluşuyordu. Yaklaşık üç milyonu tekstil-giyim sanayisinin ve 50 000’den fazlası uluslararası ve yerli elektrik holdinglerinin üretim tesislerinde çalıştırılmaktadır. Yaklaşık 400 000’i, otomobil sektöründe faaliyet gösteren 17 üretici şirkette, yaklaşık 4000’i de tedarikçi firmalarda çalışmaktadır.

2001 yılında patlak veren ağır dünya ekonomik krizi, Türk tekellerini ekonomik açıdan daha da yayılmaya zorluyordu. Bu durum, Atatürkçülük ve laiklik ideolojisine de dokunan açık hükümet bunalımına yol açtı. Dolayısıyla Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde islamcı Gülen hareketiyle birlik içinde aktif olan ve kendisini “ılımlı islamî” örgüt olarak gösteren AKP’ye bazı imkanları sağlıyordu. Erdoğan kitlerinin geniş bir kısmında dini ve küçük-burjuva milliyetçi duyguları yayıp kökleştiriyordu; 2002 parlamento seçimini kazanmayı başardı. Bütün bunlar ABD ve AB tarafından kesin ve enerjik destek alıyordu.

Erdoğan hükümeti, ekonomik yükselme temelinde gerçekleştirebildiği sosyal ve siyasi reformlar dolayısıyla Türkiye’nin süper-güç olma çabaları için gereken kitle tabanını oluşturma imkanına kavuştu.

Nitekim 2004’te yerli ve yabancı yatırımcılara eşit haklar tanıyan yeni bir **yatırım teşvik yasa**sı çıkarıldı. Bu yasa, elektrik şebekesi, limanlar, altyapı programları, binolar, geniş topraklar vs. satışa çıkararak kamu iktisadi teşebbüslerinin özelleştirilmesinde yeni bir dalgayı koparıyordu. Sonuç olarak, sermaye ithalatının sıçramalı artış göstermesine ve iç pazarın kredilere dayalı genişlemesine neden oldu. Ayrıca Türkiye’deki sermaye biriki-

mini hızlandırmıştır – ki bu gelişme Türk tekellerinin de yararına idi. 2002 yılından bu yana Türkiye'nin Gayri Safi Yurt İçi Hasılası üç kat büyümüştür.

Türkiye'deki sermayenin yoğunlaşp merkezileşmesi 2014 yılına kadar 250'dan fazla çalışanı olan 4858 büyük şirket⁷⁹ yaratmıştı; onlardan 1628'i imalat sanayisinde çalışmaktaydı. 2016'da on Türk tekeli dünyanın en büyük 2000 tekeli arasında yer almıştı.⁸⁰

Türk tekelleri 2003-2011 Irak Savaşı'ndan beri Yakın Doğu bölgesindeki nüfuzlarını sürekli genişletmişlerdir. 2014'te petrol tekeli Türkiye Petrolleri A.O. (TPAO) 1,9 milyar ABD Dolarıyla Azerbaycan'daki Şahdeniz doğal gaz sahası ve Güney Kafkasya boru hattı projesine iştirak etti.⁸¹

En büyük havayolları şirketi Turkish Airlines Afrika'daki destinasyon sayısını sıçramalı olarak ikiden 48'e çıkardı; yolcu sayısı 2011'den bu yana 61,2 milyona, yani neredeyse iki kat arttı.⁸² Air France, British Airways veya Lufthansa vb. şimdiye kadar pazara hakim şirketlerden özellikle Batı Afrika ülkeleri Gana, Benin, Kamerun ve Nijerya'da pazar payları ele geçirdi.⁸³

En büyük Türk tekeli ise **Koç Holding**'dir. Konglomerat tipi Koç Holding'in faaliyet gösterdiği işdalları arasında otomobil sanayisi, enerji sanayisi ve mali hizmetler bulunmaktadır. Holding, 25,5 milyar ABD Dolarlık cirosuyla ilk Türk tekeli olarak 500 uluslararası süper-tekeli grubuna yükselmeyi başardı.⁸⁴ Koç Holding Rusya,

⁷⁹ Mali ve sigorta şirketlerinden, radyo ve televizyon kanallarından ve programlama sektöründen hariç

⁸⁰ *Forbes Global 2000*; veriler 2016 yılına ilişkindir

⁸¹ GTAI, *Türkei im Fokus 2015*, s.6

⁸² *Turkish Airlines Annual Report 2015*, s.26

⁸³ *Rote Fahne Magazin* 21/2016

⁸⁴ *Fortune Global 500*

Tayland, Çin, Güney Afrika ve Romanya’da üretim tesislerine sahip olarak, söz konusu ülkelerdeki işçileri sömürmektedir. Özellikle Ford ve Fiat ile kurulan ortak şirketlerle (“Joint Ventures”) Türkiye’deki otomobil üretiminin yüzde 48’ini gerçekleştirmektedir. Türk tekelleri 1990-2015 yılları arasında kendi **sermaye ihracını** 1,2’den 44,7 milyar ABD Dolarına, yani neredeyse 40 kat artırmıştır.⁸⁵

AKP hükümeti, dış politikasında Yakın ve Orta Doğu’ya ve Afrika’ya yönelik güç taleplerini “**Yeni Osmanlılık**” adı verilen bir ideolojiye dayandırdı. Bunun için El-Nusra Cephesi’ni, “İslam Devleti”ni (İŞİD) v.b. dinle süslenen **faşist terör örgütlerini teşvik ediyordu**.

Türkiye daha 1970’li yıllarda bağımsız bir silah sanayisi kurmak için çabalamıştı. 1974 yılında – ABD tarafından Türkiye’ye karşı silah ambargosu koymasına karşılık olarak – “Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı” (TSKGV) kuruldu.⁸⁶ **Askeri-sınai kompleksin tesis edilip büyütülmesi, Türkiye’nin yeni-emperyalist yapıya hırsının belirleyici etkeni oldu**. Silah ürünü üretimi 2011’den beri her yıl yüzde 21 artmıştır. 2016 yılının askeri bütçesi, askeri ürün ve teknoloji geliştirilmesi alanında 2015’e kıyasla 1,25 milyar ABD Doları artmıştır. İleri gelen Türk **silah tekeli ASELSAN**, günümüzde gelen taleplerde 2015’e kıyasla yüzde 273’lük artış görmektedir.

Ağustos 2016’da Türk silah holdingi **BMC**, Alman **Rheinmetall AG** ve Malezyalı Etika Strateji RBSS adlı ortak yan şirketin kurulması üzerine anlaşma yapmıştır. Anlaşma, Türkiye’nin ve başka ülkelerin ordularına tekerlekli veya tırtıllı alt yürüyüş takımıyla donanan en modern zırhlı araçları üretmeye uygun “zırhlı sistem çö-

⁸⁵ UNCTAD, *FDI Outward Stock*

⁸⁶ *Türkische Rüstungsindustrie plant 373 Patente bis 2021*, www.eur-asianews.de; erişim tarihi: 11.06.2017

zümeleri” sunma imkanları sağlar. 2015’ten beri Katar Silahlı Kuvvetlerinin Türk silah holdingi BMC’ye yüzde 49’luk iştiraki vardır. Nisan 2017’de ise Türkiye Katar ile 1500 zırhlı araç teslimine ilişkin bir sözleşme yaptı. Türkiye’nin emperyalist güç olma hırsının altını 2021’de tamamlanması planlanan ilk uçak gemisi yapım projesi çiziyor.

Yeni-emperyalist Türkiye, Kürt halkına ve onun kurtuluş mücadelesine, fakat aynı zamanda işçi sınıfına ve geniş kitlelere yönelen devlet terörü için vahşice çeşitli silah sistemleri, gizli servislerini, polis birliklerini, asker ve paramiliter kuvvetlerini kullanmaktadır.

493 000 asker kapsayan **Türk ordusu**, dünya çapında en büyük onuncu ordudur ve NATO’da ABD’yi ikinci sırada izlemektedir.⁸⁷

Emperyalizmin yeni-sömürgeciliğine eski bağımlılığı, artık yeni-emperyalist bölgesel güç olan Türkiye, ABD emperyalizmi, AB ve Alman emperyalizmiyle **iç içe geçtiği bir duruma** dönüşmüştür. AKP hükümeti, kendi **jeopolitik kilit rolüne** dayanarak ABD, AB, Rusya ve Çin arasında büyüyen çelişkileri kullanmaktadır. 2015’te AB’nin mülteci politikasının krize düştüğünde, Türkiye yeni-emperyalist politikasını dayatmak için Irak veya Suriye’deki savaş bölgelerinden Anadolu üzerinden Avrupa’ya göç etmek isteyen milyonlarca insanı baskı aracı olarak kullanıyordu.

Almanya’yadaki camilerin çoğunun imamları Türk hükümeti tarafından görevlendiriliyor. Türkiye hükümeti bu imamların geçimini sağlamakta, onları eğitmekte ve Türkçe konuşan medya ile birlikte Türk kökenli halk kısımlarını Türkiye’nin gerici siyaseti yararına yönlendirmeye çalışmaktadır. Zaten bir dizi “din adamı”nın MİT ajanı olduğu kanıtlanmıştı.

⁸⁷ *Global Firepower*: www.test.d tj-online.de, erişim tarihi: 23.05.2015

Türkiye'deki ekonomik gelişmenin çekiciliği ve Erdoğan hükümetinin kamuoyunu manipüle etmesi yüzbinlerce Türki kökenli göçmenin 2015 yılına kadar AB'den yurduna dönme dalgasına neden olmuştur.

Recep Tayyip Erdoğan'ın, Rusya ve Şanghay İttifakıyla işbirliği yapılabileceğinden söz etmesinden hemen **sonra** Türk ordusunun bazı kesimlerinin Haziran 2016'da başarısızlıkla askeri darbe yapmaya kalkışması hiç de tesadüf değildi. NATO yapılarıyla sıkı bağlantıları olan ordu birimlerinin darbe girişimine önemli katkısı vardı. Onlar ABD tarafından teşvik edilen ve 2013'te Erdoğan'la ilişkisini kesmiş antikomünist ve faşizan islamcı Gülen hareketine dayandılar. **Faşist diktatörlüğü kurmak** isteyen Erdoğan, başarısız kalan darbeyi, olağanüstü hal ilan ederek gereken kitle tabanı kurmak için elverişli bahane olarak kullanıyordu. Nisan 2017'de hükümet, olağanüstü hal koşulları altında, manipüle edilen bir referandum yaptırdı. Bu adımla demokratik hak ve özgürlüklerin faşist yöntemlerle yok edilmesine demokrasiye uygun olma süsünü vermek istiyordu. Fakat devrimci ve demokratik muhalefet ve Kürt halkının ne kadar vahşice de bastırılırsa bastırılınsın, antifaşist direniş ve demokrasi ve özgürlük mücadelesi gelişmeye devam etmektedir.

VI. Sosyal-şovenizme, oportünizme ve dogmatizme karşı mücadelenin gerekliliği

Emperyalist dünya sistemi içindeki çelişkilerin ve sınıf çatışmalarının keskinleşmesi, devrimci dünya bunalımının potansiyelini genişletir. Aynı zamanda, uluslararası işçi ve devrimci hareketi içindeki **küçük-burjuva oportünist düşünce tarzı** aracılığıyla oportünizmin yayılması için de bir yeşerme ortamıdır. **Devrimci** ile **oportünist** akımlar arasındaki çelişkiler daha açık bir şekilde

belirginleşmektedir.

Emperyalist dünya sistemindeki çelişkilerin keskinleşmesi şartlarında, **oportünizmin bir sosyal-şovenizme dönüşmesi** eğilimi ortaya çıkar.

Başbakan Merkel başkanlığındaki Alman hükümeti, AB içindeki lider rolünü – Trump, Erdoğan ve Putin’in politikalarına bir siyasi alternatif olarak – barışı koruyucu, ekolojik, ekonomik, siyasi ve sosyal çıkarları dengeleme politikası diye satmaktadır. Bu, yönetim yöntemi olarak küçük-burjuva düşünce tarzı sisteminin bir parçasıdır. Bununla hükümet, işçi ve kitle hareketi içindeki küçük-burjuva reformist ve küçük-burjuva revizyonist hayallerden etkilenmiş güçlerin “kötü” emperyalistlere karşı “iyi” veya “katlanılır” emperyalistler tarafından korunma hayallerini ustalıklı kullanmaktadır.

Bu görüşü, aşağı yukarı Berlin’deki tüm partiler taraf olup, bunun yanında, tüm burjuva medya çevresi ve sağ sendika yöneticileri de benimsemiştir. Sonuç: **Küçük-burjuva sosyal-şoven düşünce tarzı, işçi ve halk hareketi içine yayılmakta** – Alman veya Avrupa emperyalistlerine karşı antiemperyalist eleştiriden vazgeçip, Rus veya Çin emperyalizmine antiemperyalist bir pozisyon atfetmektedir.

PCMLM (Bolivya Komünist Partisi – Marksist-Leninist-Maoist) 26 Mart 2017 tarihinde **ICOR’dan**⁸⁸ çekildiğini ilan etti. Bu adımın nedenini, diğer hususların yanı sıra, ICOR’un Ukrayna’daki silahlı çatışmaya karşı aldığı tavırla ilişkilendirdi:

“Bizim için, Rusya’yı Ukrayna’nın baş düşmanı ve ülkeye ‘saldıran devlet’ olarak görmek akla mantığa aykırıdır. Böyle bir tutum, ABD emperyalizmini ‘temize çıkar-

⁸⁸ ICOR: International Coordination of Revolutionary Parties and Organizations (“Devrimci Parti ve Örgütlerin Uluslararası Koordinasyonu”)

*mak' demektir ...*⁸⁹

ICOR hiçbir zaman Rusya'yı "baş düşman" olarak nitelememiştir. Dünya barışına yönelik asıl tehditin süpergüç ABD'den kaynaklandığını ve ABD ile NATO'nun, Ukrayna hükümeti dahil, Ukrayna çatışmasında aşırı gerici bir rol oynamakta oldukları konusunda hiçbir şüpheye yer bırakmamıştır.

Fakat, Putin'in politikasının özelliği, Rusya'daki işçi hareketine, ulusal azınlıklara, demokratik ve devrimci güçlere yoğun baskı yapmak olduğu, PCMLM önderlerinin gözlerinden gerçekten kaçmış olabilir mi? Tekrar Rus sosyal-emperyalizminin veya Çarlık İmparatorluğu'nun gücüne kavuşabileceği hayallerini güden Rusya'nın emperyalist niteliğini görecektir durumda değiller mi?

Günümüzde fraksiyonlar arası çatışmalarla parçalanmış Almanya Komünist Partisi (DKP) de, çıkardığı beyanatlarda Rusya'ya körü körüne sadakat gösteriyor. DKP genel başkan yardımcısı Wera Richter, DKP Yönetim Kurulu oturumunda yaptığı açılış konuşmasında, Rusya ve Çin'in emperyalist devletler olduklarını inkar ediyor:

*"Tabii ki bu toplantı, toplantısının aksine, sadece önde olan emperyalistlerin liderlerinin bir araya geldiği bir toplantı değildir. ... Biliyoruz ki, Rusya ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin yanı sıra G20'deki diğer bazı ülkeler, barış hareketinin fiili müttefiklerindendirler."*⁹⁰

Hatta Nisan 2017'de, modern revizyonistlerin Münster şehrinde düzenledikleri bir konferansta, DKP, Rusya'yı bir antiemperyalist güce yükseltti:

"Rusya, NATO'ya karşı muhalif bir politika yapmak zorundadır ve bu nedenden dolayı objektif olarak antiem-

⁸⁹ Bolivya Komünist Partisi (MLM) ile ICOR arasında var olan siyasi ve ideolojik görüş ayrılıklarının özeti, 20.03.2017

⁹⁰ DKP-Informationen, Nr. 3/2017 – Yönetim Kurulu'nun 9. toplantısı, 17./18.06.2017, Essen

*peryalist yönde hareket etmektedir.*⁹¹

Bu saçma mantık, **revizyonizmin açık bir şekilde sosyal-şovenizme geçişine** işaret etmektedir. Devrimcilik bayrağı altında emperyalistler arası çelişkilerde ve hatta savaşlarda bir veya diğer emperyaliste taraf olmak, sosyal-şovenizmdir. **Dünyanın işçi sınıfı, ezilen kitleleri ve devrimcileri, istisnasız her türlü emperyalistlere karşı mücadele etmelidirler!**

ICOR'un çatısı altındaki örgüt ve partiler arasında, şu sırada, yeni-emperyalist ülkelerin ortaya çıkması ve bundan çıkarılacak sonuçlar üzerine **verimli, kısmen de görüş ayrılıkları gösteren tartışmalar** gelişmektedir.

Bazı partiler "**yeni-emperyalist ülke**" kavramını kesinlikle kullanmayıp, "**bölgesel güç**"lerden bahsediyorlar. Ama "bölgesel güç" kavramı, Hindistan, Türkiye ve Suudi Arabistan gibi ülkelerin yayılma çabalarının sadece yüzeysel bir **tasviridir**. Onlar bununla bilimsel yöntemlerle ve sınıf tavrı temelinde nitelenemez. Aynı değerlendirme, "sub-emperyalist / alt-emperyalist ülkeler" veya "sanayileşmekte olan ülkeler" gibi terimler için yapmak gerekir.

Suudi Arabistan, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE)'nin yeni-emperyalist ülkeler olarak tanımlanmalarına karşı, bunların "**kendi ileri üretim tabanlarının adeta olmadığı**"dır. Onların üretim tabanı gerçekten sınırlı olup petrol ile gaz üretimine yoğunlaşmış durumda. Fakat onların üretim tabanı, uluslararasılaşmış üretim tarzına entegre edilmiştir. Bu ülkeler kendi aşırı birikmiş sermayeleriyle bütün dünyada tekellere yatırım yapmaktadırlar. Suudi Arabistan'da çalışanların yüzde 22,7'si sanayide ve yüzde 71,2'si, büyük bölümü sanayi işyerleriyle eşit düşen, "hizmet sektörü" adı verilen alanda çalışıyor. Suudi Arabistan, cirosu 2013 yılında yaklaşık 400

⁹¹ *unsere zeit* (uz), 14.04.2017, s.13

milyar ABD Dolarına varan Aramco şirketi, tahmini borsa değeri açısından **dünyanın en büyük tekeline** sahiptir. Suudi Arabistan 2013 yılında dünyanın 2000 en büyük tekeliinden 20'sine, BAE 14 ve Katar 8'ine sahiptir.⁹² Suudi Arabistan'da sayıları 6 ile 8 milyon arasında olan işçiler, Pakistan, Bangladeş ve Filipinler'den geliyor. Bunlar, insan onuruna hiç yakışmayan koşullar altında sömürülüp ezilmektedirler.

Günümüzdeki **uluslararası işbölümü** düzeyi, bir ülkeyi "emperyalist" diye niteleyebilmek için, çok yönlü bir üretim tabanının var olması belirleyici bir kriter değildir. Emperyalist ülkeler ve onların uluslararası tekel-leri, küresel pazar liderliğini elde etmek, tekeli fiyatları dikte etmek ve diğer ülkeleri – emperyalistleri de – bağımlılığa sokmak mümkün olduğu alanlara yoğunlaşmaktadırlar.

Bu aynı zamanda, Suudi Arabistan, Katar ve BAE'nin izledikleri sermaye ihraç etme stratejisi için de geçerlidir. Devlet fonu "Katar Investment Authority", elinde tahminen 335 milyar ABD Doları bulunduruyor. O, dünyanın her yerinde anonim şirketlere, büyük gayrimenkul ve altyapı projelerine milyarlarca ABD Dolarıyla katılmaktadır; yalnız VW, Glencore veya Royal Dutch Shell gibi 10 şirkette 57 milyar ABD Doları değerinde hisselerine sahiptir.⁹³ Suudi Arabistan'ın merkez bankası, yönettiği 450 milyar Avro ile dünyanın her yerinde bankalara para yatırıp, tahviller ve hisseler satın almaktadır.

Lenin, egemen emperyalist mali-sermayeye özellikle **somut üretimden kopukluğu** özgü olduğunu vurguluyor:

"Artık çok hareketli ve esnek, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde birçok bağı olan, somut üretimden ko-

⁹² *Forbes Global 2000*

⁹³ www.bloomberg.com

puk ve çok anonim, çok kolay yoğunlaşmakta ve geçmişte de zaten büyük boyutta yoğunlaşmış olan mali-sermaye dünyanın tipik 'efendisi' haline geliyordu; öyle ki, kelimenin tam anlamıyla, birkaç yüz milyarder ve milyoner bütün dünyanın gelişmesini ellerinde tutmaktadırlar."⁹⁴

Lenin'in, emperyalizmin asalak özü üzerine yazdığı, Arap Emirlikleri için geçerlidir:

"Burjuvazinin artan ölçüde sermaye ihracından gelen kazançlar ve 'kupon kırpma'la yaşadığı 'rantiye devleti', tefeci devlet, giderek daha belirgin biçimde, emperyalizmin eğilimlerinden biri olarak ortaya çıkmaktadır."⁹⁵

Bu şeyhliklerin yeni-emperyalist niteliğine karşı ileri sürülen başka bir sav, onların "**feodal egemenlik yapıları**"dır. Bu savı aslında, Çarlık Rusya'sını "*çok daha kaba saba, ortaçağa özgü, iktisadi bakımdan geri, askeri ve bürokratik bir emperyalizm*"⁹⁶ olarak tanımlayan Lenin'e de yöneltmek gerekecekti. Otokratik egemenlik biçimi, tekelci devlet kapitalizminin özel şekli olarak son derece elverişlidir.

Yeni-emperyalist ülkeler hakkında gerçeklikle çelişen bu değerlendirmeler, **marksizm-leninizmi dogmatik bir şekilde uygulamanın** bir sonucudur. Böylesi değerlendirmeler, kaçınılmaz olarak stratejik ve taktik hatalara yol açıp, toplumsal ve ulusal kurtuluş mücadelesinde kaçınılabılır yenilgilere neden olur.

⁹⁴ Lenin, N. Buharin'in *Dünya Ekonomisi ve Emperyalizm* başlıklı broşürüne önsöz, Eserler, 22. cilt, s.103

⁹⁵ Lenin, *Der Imperialismus als höchstes Stadium des Kapitalismus*, Eserler, 22. cilt, s.305

⁹⁶ Lenin, *Kendi Kaderini Tayin Tartışmasının Sonuçları*, <http://kutuphane.halkcephesi.net/Lenin/ulusal%20sorun/ukhk%20ozet%204.htm>

VII. Emperyalizmin bunalımlılığının yeni nitel düzeyi

Sovyetler Birliği'nin dağılmasına kadar, emperyalist dünya sistemindeki **iki kutupluluk** durumunda, iki emperyalist süper-güç karşı karşıya bulundu: ABD ve sosyal-emperyalist Sovyetler Birliği. Bugün ise, dünya ekonomi ve politikası üzerindeki etkisi gittikçe büyüyen birçok yeni-emperyalist ülkenin ortaya çıkması nedeniyle de eski iki kutupluluğun yerini **çok kutupluluk** almıştır.

Yüz yıl önce dünya, henüz bir avuç büyük emperyalist gücün egemenliğindeydi. İnsanlığın büyük çoğunluğu sömürge ve yarı-sömürgelerde yaşıyordu. **Bugün dünya nüfusunun yüzde 65,5'i emperyalist ülkelerde yaşamaktadır.**

Yani toplumsal ilişkiler büyük ölçüde artık kapitalizmin en yüksek ve son aşamasına, sosyalizmin dolaysız ön aşamasına ulaşmıştır. Bu gelişme, emperyalist dünya sisteminin bunalımlılığı ve uluslararası sosyalist devrimi için ortaya çıkan fırsatlar açısından yeni bir nitel düzeye sıçrama anlamına geliyor.

Yeni-sömürgeciliğin uzantısı olarak talan edilen ülkelerde kitleler çok ağır yaşam şartlarına maruz kalıyorlar. Bu ülkelerden bazıları – örneğin Afganistan, Suriye, Irak, Yemen, Kongo veya Libya – yıllardır eski ve yeni-emperyalistler arasındaki rakiplik sonucu düpedüz paçavraya dönüşmüştür, savaş ve gerici terörden dolayı.

Emperyalist ülkeler içinde sınıf çelişkileri şiddetlenmekte. Zengin ile yoksullar arasındaki uçurum gittikçe daha çok büyümektedir. Egemen tekeller kendi egemenliklerini sürdürmek amacıyla küçük burjuvaların ve işçi sınıfının ayrıcalıklı bir tabakasını yozlaştırırken, sayıları gittikçe artan halk kitleleri yoksulluğa sürüklenmektedir. İşçilerin aşırı sömürüsü gittikçe daha da normalleşti-

yor.

Ama çok kutuplu bir dünyayı tespit etmek, eşit güçleri kapsayan yekpare bir bloktan söz etmek anlamına kesinlikle gelmez. Aksine, eski ve yeni-emperyalist güçler arasında, değişik nitelikteki gruplardan bahsedilmeli; onların değişikliği, sahip olduğu ekonomik, siyasi ve askeri potansiyeli sayesinde emperyalist dünya sistemindeki rollerine bağlıdır.

1970’li yıllarda, dünya emperyalizminde **birincil ile ikincil emperyalizm** ayırt etmek mümkündü. İki süper-güç ABD ve sosyal-emperyalist Sovyetler Birliği birincil emperyalizm idi. Federal Almanya, Fransa, Japonya vb. ülkeler ise ikincil emperyalizm idiler.

O zamanlarda marksist-leninistler, küçük-burjuva “ML hareketi”nin Alman emperyalizminin önemini azaltmasına, kısmen de vatan savunma propagandasını yapmaya kadar varmasına karşı kararlı bir tutum aldılar: İkincil emperyalist ülkeler, *“birincil emperyalizmin gölgesinde, azami kâr elde etmek ve az gelişmiş ülkelerin yeni-sömürgeci sömürsünü hayata geçirmeye çalışıyorlar. Fakat, şimdiki güç dağılımının olduğu gibi kalacağını kim söyleyebilir?”*⁹⁷

Yeni-emperyalist ülkelerin ortaya çıkmasıyla, emperyalist dünya sisteminin halihazırdaki yapısı sarsılmaktadır.

Çin ve – özellikle askeri açıdan – Rusya, dünya siyaseti içinde **büyük emperyalist güçlerdir**. Çin, süper-güç olma ve dünya egemenliğini elde etme mücadele yolunda, ekonomik, siyasi ve askeri alanda saldırgan bir şekilde şimdiki kadarki dünya egemenliğinin peşini bırakmayan ABD emperyalizminin stratejik baş rakibi olarak gitgide ilerliyor.

⁹⁷ KABD, *China aktuell*, 2. sayısı, s.43

20'den fazla **emperyalist devletten oluşan ittifak olan AB, yeni bir büyük dünya gücü** olma çabasıdır. İngiltere'nin AB'den çıkması özellikle bu bakımdan bir gerilemedir.

Türkiye, İsrail, Suudi Arabistan, Brezilya, Güney Afrika veya Hindistan gibi değişik ülkeler, emperyalist ülke olarak, çoğunlukla diğer büyük emperyalist güçlerle ittifak içinde, bilhassa **bölgesel hegemonya** kazanma arayışı içindedirler.

Zayıf emperyalist ülkeler ise (örneğin Norveç, Singapur, Lüksemburg veya İsviçre), büyük emperyalist güçlerin küçük ortakları olarak veya üstlendiği özel görevleri karşılığında, küresel artı değer üretiminden pay almaktadırlar.

Emperyalizmin çok kutupluluğunun ulaştığı bu nitelik, küresel rekabeti keskinleştirmiş, emperyalist egemenliğin istikrarsızlığını derinleştirmiştir; özü itibarıyla emperyalist dünya sistemini zayıflatmakta ve **kapitalizmin genel bunalımını derinleştirmektedir**.

Emperyalist hükümetlerin uluslararası çapta sağa kayması

Japonya'da Başbakan Shinzô Abe ile 2012 yılından bu yana – ve 2014 yılından 2016 yılına kadar daha büyük hızla – Hindistan'da (Narendra Modi), Brezilya'da (Michel Temer), Meksika'da (Enrique Nieto) olduğu gibi, özellikle yeni-emperyalist ülkelerde giderek **açıkça gerici, milliyetçi ve faşizan hükümetler** tesis edilmektedir. Rusya (Vladimir Putin), Güney Afrika (Jacob Zuma'nın liderliğindeki ANC) veya Almanya'daki (Merkel/Gabriel hükümeti) gibi diğer hükümetler, aşırı gerici politika yönüne geçtiler. Recep Tayyip Erdoğan 2016 yazında Türkiye'de faşist diktatörlük tesis etti.

Aşırı gerici, ırkçı ve faşizan **Donald Trump hüküme-**

tinin, “Önce Amerika” programını ilan etmesiyle gösterdiği **özel saldırganlığının** maddi temeli, **ABD emperyalizminin** dünya pazarı üzerindeki hakimiyetinin **muazzam bir ölçüde gerileyiştir**. MLPD Merkez Komitesi, Nisan 2017’de, Trump hükümetinin niteliği hakkında aşağıdaki değerlendirme yaptı:

*“Donald Trump’ın göreve başlamasından bu yana yaşanan değişiklikler, yalnız basit bir iktidar değişikliği niteliğinde kesinlikle değildir: Onun hükümeti devralmasıyla, **iktidar yöntemlerinde bir değişikliğe** gidildi. Bunlar gitgide geleneksel burjuva-demokratik uygulamalarla çelişmekte ve emperyalist dünya sisteminin savaş sonrası düzenini çözmektedir, ve **Trump, küçük-burjuva düşünce tarzı yönetim sistemi yerine, içerde ve dışarıda açık gericiliği getiriyor.**”⁹⁸*

Tüm bunlardan emperyalizmin temel eğilimi belli oluyor: **yurt içinde gericilik, yurt dışında saldırganlık** gösteriyor. Bu değişme, kitlelerin dünya çapında aktif direnişe göstermesine tahrik etti ve onların **ruh halinin** dünya çapında **ilerici yönde değişmesini** meydana getirdi.

Uluslararası sanayi proletaryasının çetin mücadeleleri, ayaklanmaya benzer kitle mücadeleleri ve özgürlük ve demokrasi hareketleri, uluslararası düzeyde devrimci mayalanmaya geçişin nesnel ve öznel etkenlerinin oluşmakta olduğunun belirtileridir. Bu gelişmede günümüzde **dünyadaki esas eğilim – uluslararası sosyalist devrimin hazırlanması** – ifadesini bulmaktadır.

2003 yılında biz, “*Küreselleşme*” *Tanrılarının Günbatımı* adlı kitapta **yenı tarihi dönüşüm evresinin başlangını** tespit etmiştik:

“Emperyalizmin, üretimin yeniden örgütlenmesinin yo-

⁹⁸ Gabi Fechtner’in (kızlık soyadıyla Gärtner) Stefan Engel ile sıkı işbirliğiyle yaptığı ilkesel bir konuşmadan

lunu açmasına rağmen kendi antagonist iç çelişkileri nedeniyle asla bir dünya devletini kuramaması, **onun tarihi gelişiminin görelî sınırına dayandığını** ortaya koymaktadır. Modern üretici güçler, uluslararası niteliklerine uygun düşen üretim ilişkilerini istiyor, ama bu ilişkiler sadece birleşik sosyalist dünya devletlerinde gerçekleşebilir.⁹⁹

Yine de, emperyalizmin, her halükarda çıkar yol bulamayacağından hareket etmek, hata olur. Bu hayal küçük-burjuva **kendiliğindencilığe tapmanın**, emperyalizmin aslında can çekişen kapitalizm olduğunun daha da belirginleşmesine cevabıdır. İşçi sınıfı ve kitleler, devrimcilerin, marksist-leninistlerin temsil ettikleri alternatif, yani gerçek sosyalizm için mücadeleye bilinçli olarak katılmaları için her şeyden önce **modern antikomünizm** üstesinden gelmelidirler.

Pratikte, devrimci partinin örgütsel gücü, uzak görüşlülüğü, bilinçliliği, uluslararası işçi sınıfının belirleyici çoğunluğunu kazanması, onun kitleler ve özellikle mücadelecî kadın hareketi içinde kurduğu bağlarıyla kök salması, ara tabakaların küçük-burjuva aydınlarının git-tikçe büyüyen bir kesimiyle tekellere ve devlete karşı mücadele birliğini kurması, gençliği kazanması ve uluslararası düzeyde işbirliği, koordinasyon ve devrimleşme sürecine girmesi, devrimci bir bunalımdan faydalanıp faydalanamayacağı konusunda belirleyici olan etkenlerdir. Bu nedenle şimdi, **özel etkenin güçlendirilmesi** hayati önem taşımaktadır.

Yeni tip partinin başarılı inşası için en önemli bir kollarlardan biri, her zaman doğada ve toplumdaki yeni süreçlerin ve esaslı değişikliklerin iç yasalarını ve bağlamlarını diyalektik-materyalist yöntemle analiz etmek, doğru değerlendirmek ve sınıf mücadelesinde **ileri görüşlü bir marksist-leninist strateji ve taktiğin** geliştirile-

⁹⁹ "Küreselleşme" Tanrıların Günbatımı, s.571

bilmesi için gerekli sonuçlar çıkarmaktır.

Günümüzün çalkantılı, istikrarsız ve bunalımlı dünyasında, emperyalizmden üstün olan bir güç oluşmalıdır. Artık, çekirdeğini uluslararası sanayi proletaryasının oluşturacağı, **uluslararası antiemperyalist ve anti-faşist birleşik cepheyi inşa** etme zamanı gelmiştir.

ICOR'un güçlendirilmesi ve **daha çok ülkede devrimci partinin inşa edilip hatırı sayılır ölçüde güçlenmesi** bağlamında **sınıf bilincinin** sistematik bir şekilde uyarılıp **yükseltilmesi** için gerekli pratik **kooperasyonun ve koordinasyonun** düzeyini yükseltmek, uluslararası sosyalist devrimin başarıyla hazırlanmasının en önemli önkoşuludur.

EK:

V. İ. Lenin'in eserlerinden "yeni-emperyalist ülkeler" konusuna ilişkin önemli alıntılar

● Emperyalizmin oluşması

Kapitalizm yasallıkla emperyalizmi doğar

Sömürgecilik politikası ve emperyalizm, (Kautsky ve diğer mankafaların savunduğu gibi) kapitalizmin sıhhsatsız ama iyileştirilebilir urları değil, aksine kapitalizmin temellerinin kaçınılmaz sonucudur.

(*Imperialismus und Sozialismus in Italien*, 1915, Lenin, Eserler, 21. cilt, s.362)

Serbest rekabetin yerini tekellerin alması

Serbest ticaretin ve serbest rekabetin yerine, tekeller oluşturma ve sermaye yatırıma uygun olan ve hammadde kaynaklarını sağlayan bölgeleri vb. ele geçirme gayreti geçmiştir. Feodalizme karşı mücadele döneminde ulusların kurtarıcısı olan kapitalizm, emperyalizm çağında, ulusların en büyük ezeni haline dönüştü.

(*Sozialismus und Krieg*, Temmuz-Ağustos 1915, Lenin, Eserler, 21. cilt, s.302)

Tekelleşmenin başlıca tipleri

İncelediğimiz dönemin ayırt edici özelliği olan tekellerin dört bellibaşlı tipine ya da tekелci kapitalizmin bellibaşlı dört belirtisine özellikle değinmemiz gerekir.

Birincisi: Tekel, çok yüksek bir gelişme aşamasına ulaşmış üretimin yoğunlaşmasından doğmuştur. Kapitalistlerin tekелci birlikleri şunlardır: karteller, sendikalar ve tröstler. (...) İkincisi: Tekeller, (...) en önemli hammadde kaynaklarına elkonmasına yol açmıştır. (...) Üçüncüsü: Tekel bankalar-

dan çıkmıştır. Eskiden mütevazı birer aracı olan bankalar, bugün mali-sermaye tekellerine dönüşmüşlerdir. (...) Mali-oligarşi, bu tekelin en çarpıcı tezahürüdür. Dördüncüsü: (...) Mali-sermaye, sömürge politikasının bir sürü "eski" dürtüsüne, hammadde kaynakları, sermaye ihracı, "nüfuz bölgeleri" (...) için mücadeleyi de eklemiştir.

(*Kapitalizmin En Yüksek Aşaması – Emperyalizm*, ilkbahar 1916, Lenin, Seçme Eserler, 5. cilt, http://kutuphane.halkcephesi.net/Lenin/secme%20eserler/Secme_Eserler_Cilt-5.pdf, s.124-125)

Kapitalist üretimin artan hızla dünya çapında yayılması

Avrupa halkları – hiç değilse onların çoğunluğu – ile sömürgeler arasındaki ekonomik fark, önceleri şuydu: sömürgeler, *mal* değiş tokuşuna dahil edilmiş, fakat kapitalist üretimin dışında tutulmuştu. Emperyalizm, bu konuda bir değişim meydana getirmiştir. Emperyalizm, *sermaye* ihracını da gerçekleştirmiştir. Kapitalist üretim, devamlı artan hızla sömürlere de nakledilmektedir.

(*Die Ergebnisse der Diskussion über die Selbstbestimmung*, Temmuz 1916'da yazılmıştır, Lenin, Eserler, 22. cilt, s.344/345)

● Emperyalizmin tanımı

Tekelci, asalak ve can çekişen kapitalizm olarak emperyalizm

Emperyalizm, kapitalizmin özel bir tarihi aşamasıdır. Onun özelliğinin üç ögesi vardır. Emperyalizm: 1. tekelci kapitalizmdir; 2. asalak veya çürüyen kapitalizmdir; 3. can çekişen kapitalizmdir. Serbest rekabetin yerini tekelin alması, emperyalizmin ekonomisinin en belirgin yanı ve emperyalizmin özüdür.

(*Der Imperialismus und die Spaltung des Sozialismus*, Ekim 1916'da yazılmıştır, Lenin, Eserler, 23. cilt, s.102)

Emperyalizmin tanımı; kavramların esnekliği

Emperyalizmin olanaklı en kısa tanımını yapmak gerekseydi, emperyalizmin kapitalizmin tekelci aşaması olduğu

nu saptamalıyız. (...)

Ne var ki, çok kısa tanımlar, en önemli olanı özetledikleri için münasip olsa da, tanımlanacak görüngünün esas yanları buradan çıkarsanmaya başlandığında yetersiz kalır. Bu nedenle – bütün tanımlamaların, gelişmesini tamamlamış bir görüngünün bütün bağlamlarını kapsayamadığından ötürü ancak bazı kayıt ve şartlarla geçerli ve görelî bir önem taşıdığını unutmadan – emperyalizmin aşağıdaki beş temel özelliğini kapsayan bir tanımını yapmak zorundayız: (1) üretimin ve sermayenin yoğunlaşması, ekonomik yaşamda tayin edici rol oynayan tekelleri yaratacak kadar bir seviyeye ulaşmıştır; (2) banka sermayesi sanayi sermayesiyle iç içe geçmiş ve bu "mali-sermaye" temelinde bir mali-oligarşi oluşmuştur; (3) sermaye ihracı, mal ihracından çok, özel bir önem kazanmıştır; (4) dünyayı aralarında paylaşan uluslararası tekелci kapitalist birlikler oluşmuştur; (5) kapitalist büyük güçler tarafından dünya toprakların bölüşülmesi tamamlanmıştır.

(*Der Imperialismus als höchstes Stadium des Kapitalismus*, ilkbahar 1916, Lenin, Eserler, 22. cilt, s.270-271)

● Emperyalizmin esas özellikleri

Toplumsal yaşamın tümü üzerinde hakimiyet olarak emperyalizm

Bir tekел, bir kez kurulup milyarları çekip çevirmeye başladı mı, siyasal rejimden ve daha başka "ayrıntı sorunları"ndan bağımsız olarak karşı konmaz biçimde toplumsal yaşamın *bütün* alanlarına sızacaktır.

(*Emperyalizm, Kapitalizmin En Yüksek Aşaması*, ilkbahar 1916, Sol Yayınları, İstanbul 1978, s.70 – çev.: Cemal Süreya)

Dünyayı paylaşma mücadelesi

O nedenle, kapitalizmi, tekелci kapitalizm aşamasına, mali-sermaye aşamasına geçişinin, dünyanın paylaşılması uğruna mücadelenin şiddetlenmesiyle *bağlantılı* olması tartışma götürmez bir gerçektir.

(*Kapitalizmin En Yüksek Aşaması – Emperyalizm*, ilkbahar 1916, Lenin, Seçme Eserler, 5. cilt, http://kutuphane.halkcephesi.net/Lenin/secme%20eserler/Secme_Eserler_Cilt-5.pdf, s.81)

Emperyalizm, "serbest ticaret" ve "himayecilik"

Almanya'nın İngiliz sömürgeleriyle ticareti, İngiltere'nin aynı sömürgelerle olan ticaretinden daha hızlı gelişmesi, sadece Alman emperyalizminin İngiliz emperyalizmine göre daha genç, daha güçlü, daha örgütlü, daha gelişmiş olduğunu kanıtlar; serbest ticaretin "üstünlüğü"nü kesinlikle kanıtlamaz. Çünkü söz konusu olan, serbest rekabetin himayecilik ve sömürge bağımlılığına karşı mücadelesi değil, emperyalizme karşı emperyalizmin, tekele karşı tekelin, mali-sermayeye karşı mali-sermayenin mücadelesidir.

(*Der Imperialismus als höchstes Stadium des Kapitalismus*, ilkbahar 1916, Lenin, Eserler, 22. cilt, s.295-296)

Mali-sermayenin özel hareketliliği, esnekliği ve hem ulusal hem uluslararası düzeyde birbiriyle iç içe geçmiş olması

Artık çok hareketli ve esnek, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde birçok bağı olan, somut üretimden kopuk ve çok anonim, çok kolay yoğunlaşmakta ve geçmişte de zaten büyük boyutta yoğunlaşmış olan mali-sermaye dünyanın tipik 'efendisi' haline geliyordu; öyle ki, kelimenin tam anlamıyla, birkaç yüz milyarlar ve milyon bütünü dünyanın gelişmesini ellerinde tutmaktadırlar.

(Vorwort zu N. Bucharins Broschüre *Weltwirtschaft und Imperialismus*, ilk defa 21 Ocak 1927'de yayımlanmıştır, Lenin, Eserler, 22. cilt, s.103)

Emperyalizm asalak kapitalizmdir

Rantiye devleti, asalak, çürüyen kapitalizmin devletidir; bu olgu, genelde söz konusu ülkelerdeki toplumsal ve politik koşulların bütününe, özelde de işçi hareketinin iki temel eğilimine zorunlulukla yansır.

(*Der Imperialismus als höchstes Stadium des Kapitalismus*, ilkbahar 1916, Lenin, Eserler, 22. cilt, s.283)

Tefeci emperyalizmi

Fransa, ihraç ettiği sermayesini esas olarak Avrupa'ya ve özellikle de Rusya'ya (en az 10 milyar frank) yatırmıştır; söz konusu sermaye, sanayi işletmelerine yatırılan sermaye değil, genelde *ödünç* sermayedir, devlet tahvilleridir. İngiliz sömürgeci emperyalizminin aksine Fransız emperyalizmi, tefeci emperyalizmi olarak adlandırılabilir.

(*Der Imperialismus als höchstes Stadium des Kapitalismus*, ilkbahar 1916, Lenin, Eserler, 22. cilt, s.247)

Aşırı birikmiş sermayenin ihracı

Sermaye ihracı zorunluluğu, bazı ülkelerde kapitalizmin "çok olgunlaşmış" olmasından ve sermayenin (tarımın geriliği ve kitlelerin yoksulluğu nedeniyle) "kârlı" bir faaliyet için hareket alanının olmamasından doğmaktadır.

(*Kapitalizmin En Yüksek Aşaması – Emperyalizm*, ilkbahar 1916, Lenin, Seçme Eserler, 5. cilt, http://kutuphane.halkcephesi.net/Lenin/secme%20eserler/Secme_Eserler_Cilt-5.pdf, s.67)

Kârların arttırılması amacıyla sermaye ihracı

Kapitalizm kapitalizm olarak kaldıkça, sermaye fazlası, halk kitlelerinin yaşam seviyesinin yükseltilmesi için kullanılmaz – bu, kapitalistlerin kârlarında azalma anlamına gelirdi –, kârları arttırmak amacıyla dış ülkelere, geri ülkelere sermaye ihraç edilir.

(*Kapitalizmin En Yüksek Aşaması – Emperyalizm*, ilkbahar 1916, Lenin, Seçme Eserler, 5. cilt, http://kutuphane.halkcephesi.net/Lenin/secme%20eserler/Secme_Eserler_Cilt-5.pdf, s.67)

Mali yatırım biçiminde sermaye ihracı

Bilindiği kadar, emperyalist çıkarlar sadece toprakların ele geçirilmesiyle değil, *mali yatırım* yapmakla da gerçekleştirilir. Gözünden kaçırmamak gereken kesin gerçektir ki, İsviçre burjuvazisi en az 3 milyar franklık sermayeyi ihraç ederek, geri halkları emperyalist bir biçimde sömürmektedir. İsviçreli banka sermayesinin büyük güçlerin banka sermayesiyle sıkı bağlantılı ve iç içe geçmiş bulunması da kesin bir gerçektir.

(*Der Schutz der Neutralität*, Ocak 1917'de yazılmıştır, Lenin, Eserler, 23. cilt, s.272)

Kapitalist gelişmenin sermaye ihracı ile genişlemesi

Sermayenin ihrac edildiği ülkelerde, kapitalizmin gelişmesini etkiler, ona müthiş hız kazandırır. Böylece sermaye ihracı, ihracatçı ülkelerdeki gelişmeyi bir parça durdurma eğilimi taşısa da, bunun, bütün dünyadaki kapitalizmi derinlemesine ve genişlemesine geliştirmek pahasına gerçekleştirilmesini unutmamalı.

(*Der Imperialismus als höchstes Stadium des Kapitalismus*, ilkbahar 1916, Lenin, Eserler, 22. cilt, s.247)

Eşitsiz gelişme, güç kaymasına neden olması

Kapitalistler dünyayı kötülüklerinden değil, yoğunlaşmanın ulaştığı seviye, kâr elde edebilmek için onları bu yola girmeye zorladığı için paylaşıyorlar; ve bu paylaşım, "sermayeye göre", "güce göre" gerçekleşmektedir – meta üretimi ve kapitalizm sisteminde başka bir paylaşım yöntemi olmaz. Ne var ki, güç, ekonomik ve siyasi gelişmeyle birlikte değişmektedir.

(*Kapitalizmin En Yüksek Aşaması – Emperyalizm*, ilkbahar 1916, Lenin, Seçme Eserler, 5. cilt, http://kutuphane.halkcephesi.net/Lenin/secme%20eserler/Secme_Eserler_Cilt-5.pdf, s.78)

Yeni emperyalist ülkelerin oluşması

Kapitalizm, en hızlı, sömürgelerde ve denizaşırı ülkelerde büyümektedir. Bizzat bu ülkeler arasında *yeni* emperyalist güçler (Japonya) doğmaktadır.

(*Kapitalizmin En Yüksek Aşaması – Emperyalizm*, ilkbahar 1916, Lenin, Seçme Eserler, 5. cilt, http://kutuphane.halkcephesi.net/Lenin/secme%20eserler/Secme_Eserler_Cilt-5.pdf, s.100)

Uygar ülkelerin tümü emperyalist oluyor

Bunu proletaryadan "bekleyen", İsviçre değil de, İsviçre'de dahil olmak üzere tüm uygar ülkelerde *emperyalist* kapitalizme dönüşmüş olan kapitalizmdir.

(*Zwölf kurze Thesen über Greulichs Verteidigung der Landesver-*

teidigung, Ocak 1917, Lenin, Eserler, 23. cilt, s.265-266)

Gelişmenin eşitsizliği yasası

Ekonomik ve politik gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır.

(*Avrupa Birleşik Devletleri Şiarı Üzerine*, 23 Ağustos 1915, Lenin, Seçme Eserler, 5. cilt, http://kutuphane.halkcephesi.net/Lenin/secme%20eserler/Secme_Eserler_Cilt-5.pdf, s.151)

Emperyalizm, krizlere ve savaflara neden oluyor

Kapitalist sistemin koşullarında çeşitli ekonomilerin ve çeşitli devletlerin eşit şekilde gelişmesi imkansızdır. Kapitalizmde, bozulan dengenin geçici olarak yeniden kurulması için sanayide krizden, politikada savaştan başka araç yoktur.

(*Über die Losung der Vereinigten Staaten von Europa*, 23 Ağustos 1915, Lenin, Eserler, 21. cilt, s.344-345)

Emperyalist ittifaklar

Bu nedenle İngiliz papaz takımının ya da Alman "marksist" Kautsky'nin bayağılık akan küçük-burjuva fantezilerine göre değil de, kapitalist sistemin gerçeklerine göre (...) "inter-emperyalist" ya da "ultra-emperyalist" ittifakları, *kaçılmaz olarak*, savaflar arasındaki dönemlerin "mütarekeleri" olmaktan başka anlam taşımamaktadır. Barışçı ittifaklar, savafları hazırlar ve savaflardan doğar; *tek ve aynı* temel üzerinde, dünya siyasetinin ve dünya ekonomisinin emperyalist bağlantı ve ilişkileri temeli üzerinde barışçı olan ve barışçı olmayan savaşımın alması biçimlerini yaratarak, biri ötekini koşullandırır.

(*Emperyalizm, Kapitalizmin En Yüksek Aşaması*, ilkbahar 1916, Sol Yayınları, İstanbul 1978, s.144-145 – çev.: Cemal Süreya)

Emperyalizm, her alanda gericiliktir

Emperyalizm, her yere özgürlük değil, hegemonya gayretini götüren mali-sermayenin ve tekellerin çağıdır. Bu eğilimlerin sonucu ise, politik rejim ne olursa olsun, nerede ve

hangi alanda olursa olsun gericiliktir, mevcut çelişkilerin bu alanlarda da aşırı ölçüde keskinleşmesidir. (*Der Imperialismus als höchstes Stadium des Kapitalismus*, ilkbahar 1916, Lenin, Eserler, 22. cilt, s.302)

Emperyalizmde demokrasi hayali

Genel olarak kapitalizm ve özel olarak emperyalizm demokrasiyi bir hayale dönüştürürken, kapitalizm aynı zamanda kitleler arasında demokrasi arzuları doğurur, demokratik kuruluşları oluşturur, demokrasiyi engelleyen emperyalizm ile demokrasiyi gerçekleştirmek için çaba gösteren kitleler arasındaki antagonizmi keskinleştirir. (Antwort an P. Kijewski (J. Pjatakow), Ağustos-Eylül 1916'da yazılmıştır, Lenin, Eserler, 23. cilt, s.14)

● Can çekişen kapitalizm olarak emperyalizm

Büyüme ile çürüme arasındaki diyalektik

Ancak, bu çürüme eğiliminin, kapitalizmin hızlı gelişmesini önleyeceğini sanmak yanlış olur. (...) Genel olarak, kapitalizm, eskiye göre çok daha büyük bir hızla gelişmektedir. Bu gelişme, yalnızca genellikle gitgide daha eşitsiz hale gelmekle kalmayıp gelişme eşitsizliği, sermaye bakımından en zengin ülkelerin (İngiltere) çürümesinde kendini özellikle göstermektedir.

(*Emperyalizm, Kapitalizmin En Yüksek Aşaması*, ilkbahar 1916, Sol Yayınları, İstanbul 1978, s.150 – çev.: Cemal Süreya)

Can çekişen ama henüz ölmemiş kapitalizm

Gerçekte emperyalizm temelden değiştirmez *ve değiştiremez de*. (...) Emperyalizm ölmek üzere olan ama henüz ölmemiş kapitalizmdir. Salt tekeller değil, aksine değiş tokuşun, pazarın, rekabetin, krizlerin yanı sıra tekeller – emperyalizmin esasen en önemli özelliği budur.

(*Parti Programının Revizyonu İçin Materyaller*, Mayıs 1917, Lenin, Seçme Eserler, 6. Cilt, <http://kutuphane.halkcephesi.net/Le>)

nin/secme%20eserler/Secme_Eserler_Cilt_6.pdf, s.112)

● Sosyalizmin ön aşaması olarak emperyalizm ve tekelci devlet kapitalizmi

Tekelci devlet kapitalizmi olarak emperyalizm

"Tekelci kapitalizm tekelci devlet kapitalizmine dönüşmektedir; bir dizi ülkede durum gereği üretimin ve dağıtımın kamu kuruluşları tarafından düzenlenmesine, bazılarında da genel çalışma zorunluluğu uygulanmaya başlanmıştır." Savaş öncesinde tröstler ve sendikalar tekeli vardı, savaş esnasında devlet tekeli var.

(Rede zur Resolution über die gegenwärtige Lage, 12 Mayıs 1917, Lenin, Eserler, 24. cilt, s.298)

Devlet sorununun önemi

Devlet sorunu günümüzde gerek teorik bakımdan gerekse pratik-politik bakımdan özel bir önem kazanıyor. Emperyalist savaş, tekelci kapitalizmin tekelci devlet kapitalizmine dönüşme olağanüstü hızlandırıp şiddetlendirdi. Herşeye kadir kapitalist birliklerle durmadan daha sıkı bir biçimde kaynaşan devletin emekçi kitleler üzerindeki boyunduruğu gittikçe korkunçlaşıyor. İleri ülkeler – bu ülkelerin "cephe gerileri"nden sözediyoruz –, işçiler için askeri zindanlara dönüşüyorlar.

(*Devlet ve Devrim*, 1917, İnter Yayınları, İstanbul 1995, s.7 – çev.: Süheyla Kaya)

Emperyalizm ve üretimin toplumsallaşması

Emperyalist aşamasında kapitalizm, üretimin tam toplumsallaşmasına doğru gitmektedir; iradelerine ve bilinçlerine aykırı olarak, kapitalistleri, tam rekabet özgürlüğünden tam toplumsallaşmaya bir geçişi belirleyen yeni bir toplumsal düzene doğru âdeta sürüklemektedir.

(*Emperyalizm, Kapitalizmin En Yüksek Aşaması*, ilkbahar 1916, Sol Yayınları, İstanbul 1978, s.32 – çev.: Cemal Süreya)

Sosyalizmin doğrudan ön aşaması olarak emperyalizm

Emperyalist savaş, sosyalist devrimin arifesidir. Bunun sebebi, (...) tekelci devlet kapitalizminin sosyalizmin *mad-di açıdan* bütün yanlarıyla hazırlanışı, sosyalizmin doğrudan *ön aşaması* olduğudur. Çünkü tarihin ulaştığı bu kademedede bu aşama ile sosyalizm adlı aşama arasında *hiç bir ara aşama kalmamıştır*.

(*Die drohende Katastrophe und wie man sie bekämpfen soll*, Eylül-Ekim 1917, Lenin, Eserler, 25. cilt, s.370)

Sosyalizm maddi hazırlanışı

Fakat toplumsal iktisadın sevk ve idare mekanizması burada artık hazır durumdadır. Kapitalistler devrildiğinde, silahlı işçilerin demir yumruğuyla bu sömürücülerin direnişi kırıldığında, modern devletin bürokratik mekanizması parçalandığında – önümüzde “asalaklar”dan kurtarılmış teknik açıdan mükemmel bir mekanizma buluruz, birleşmiş işçiler bu mekanizmayı (...) pekâlâ işletebilirler.

(*Devlet ve Devrim*, 1917, İnter Yayınları, İstanbul 1995, s.65 – çev.: Süheyla Kaya)

● Emperyalizm ve oportünizm

Oportünizmin maddi temeli

Emperyalizm, proletaryanın üst katmanlarını satın alma iktisadi olanağı yaratmıştır; bu yolla oportünizmi beslemekte, ona vücut vermekte ve güçlendirmektedir. Ancak genelde emperyalizme, özelde de oportünizme karşı koyan ve çok doğal olarak sosyal-liberal Hobson'un gözünden kaçmış bulunan güçleri unutmamalıyız.

(*Kapitalizmin En Yüksek Aşaması – Emperyalizm*, ilkbahar 1916, Lenin, Seçme Eserler, 5. cilt, http://kutuphane.halkcephesi.net/Lenin/secme%20eserler/Secme_Eserler_Cilt-5.pdf, s.106)

Oportünizm–sosyal-şovenizm özdeşliği

Kautsky, “silahsızlanma”, “ültra-emperyalizm” vb. saçmalıkları savunan bayağı reformizminin önünü açmak için,

emperyalizmin siyasetini emperyalizmin ekonomisinden *ayrı tutuyor*, siyasetteki tekelciliği ekonomideki tekelcilikten ayrı tutuyor. Bu teorik yalancılığın tek anlam ve amacı, emperyalizmin *en derin* çelişkilerini örtbas ederek, emperyalizmin müdafileriyle, açık sosyal-şovenist ve oportünistlerle "birlik" teorisini meşrulaştırmaktır.

(*Der Imperialismus und die Spaltung des Sozialismus*, Ekim 1916'da yazılmıştır, Lenin, Eserler, 23. cilt, s.104)

Oportünizmin tamamlanması olarak sosyal-şovenizm

Bu akım (...) – lafta sosyalizm, pratikte şovenizm –, "sosyalizm önderleri"nin yalnızca "kendi" ulusal burjuvazilerinin değil, aynı zamanda "kendi" devletlerinin de çıkarlarına alçakça, uşakça ayak uydurmalarıyla karakterizedir.

(*Devlet ve Devrim*, 1917, İnter Yayınları, İstanbul 1995, s.7-8 – çev.: Süheyla Kaya)

Oportünizme karşı mücadelenin kesin zorunluluğu

Bu bakımdan, emperyalizme karşı mücadelenin, bu mücadele oportünizme karşı mücadeleyle kopmaz biçimde bağlanmadıkça boş bir sözden ibaret kalacağını bir türlü anlamak istemeyenler, en tehlikeli kimselerdir.

(*Kapitalizmin En Yüksek Aşaması – Emperyalizm*, ilkbahar 1916, Lenin, Seçme Eserler, 5. cilt, http://kutuphane.halkcephesi.net/Lenin/secme%20eserler/Secme_Eserler_Cilt-5.pdf, s.121-122)

● Emperyalizm ve sosyalistlerin görevleri

Kendi kaderini tayin hakkını tanıma

Emperyalizm, dünya uluslarının bir avuç "büyük" güç tarafından ezilmesinin durmaksızın arttığı bir çağdır. Bu nedenle, ulusların kendi kaderini tayin hakkını tanımaksızın emperyalizme karşı sosyalist enternasyonal devrim kavgasını vermek imkansızdır. "Başka ulusu ezen bir ulus özgür olamaz" (Marx ve Engels). Kendi ulusunun başka uluslar üzerindeki en küçük baskısına izin veren hiçbir proleter, sosyalist bir proleter olamaz.

(*Sosyalizm ve Savaş*, Temmuz-Ağustos 1915'te yazılmıştır; *Sosyalizm ve Savaş* (Derleme), Evrensel Basım Yayın, İstanbul, s.30)

Her türlü şovenizmi ilkesel olarak reddetme

Dolayısıyla bizim çağımızda ulusların kendi kaderini tayin hakkı sorununun *en önemli konusu*, ezen ulusların sosyalistlerin takındıkları tutumdur. İngiltere, Fransa, Almanya, Japonya, Rusya, Amerika Birleşik Devletleri ya da başka bir ezen ülkenin mesnubu olan ve ezilen ulusların kendi kaderini tayin hakkını (yani ayrılma özgürlüğünü) tanımayan ve savunmayan her sosyalist, gerçekte sosyalist değil şovenisttir.

(*Die Frage des Friedens*, Temmuz-Ağustos 1915'te yazılmıştır, Lenin, Eserler, 21. cilt, s.292)

Özgürlük ve demokrasi mücadelesinin önemi

Siyasi özgürlük olmadıkça, ne çağdaş burjuva toplumunda üretici güçlerin tam olarak gelişmesi ne kapsamlı, açık ve serbest sınıf mücadelesi ne de proleter kitlelerinin siyasi aydınlatılması, eğitilmesi ve sıkı birleştirilmesi düşünülebilir. Dolayısıyla sınıf bilincine sahip proletarya her durumda, tam siyasi özgürlük için, demokratik devrim için azimli mücadele verme görevini üstlenir.

(*Die demokratischen Aufgaben des revolutionären Proletariats*, 17 Haziran 1905, Lenin, Eserler, 8. cilt, s.513)

Kitleleri hayallerinden kurtarma

Tabii ki emperyalizmi devirme mücadelesi güç bir iştir ama, kitleler bu güç mücadelenin gerekliliği hakkında *gerçeği* bilmelidir. Kitleler barışın emperyalizmi ortadan kaldırmaksızın sağlanabileceği ümidiyle uyutulmamalıdır.

(*An die Internationale Sozialistische Kommission*, Eylül 1915, Lenin, Eserler, 21. cilt, s.380)

Proleter enternasyonalizm (I)

Küçük-burjuva milliyetçilik, enternasyonalizmin ulusların eşitliğinin tanımaktan başka bir şey olmadığını ileri sürüp,

(böylesi bir tanımın sadece boş laf olduğunu bir yana bırakırsak) milli bencillğe dokunmaz. Oysa proleter enternasyonalizm, – bir –, her ülkede yürütülen proleter mücadeledenin çıkarlarının dünya çapındaki proleter mücadelenin çıkarlarına tabi tutulmasını, – iki – burjuvaziye karşı zafer kazanan ulusun uluslararası sermayenin devrilmesi için ulusal düzeyde en büyük fedakarlık göstermesini ister.

(*Entwurf der Thesen zur nationalen und zur kolonialen Frage*, Haziran 1920'de yayımlanmıştır, Lenin, Eserler, 31. cilt, s.136-137)

Proleter enternasyonalizm

Enternasyonalizm, *kendi* sosyal-şovenistlerle (yani vatan savunucularıyla) ve *kendi* emperyalist hükümetle bağları kopmak demek, bu hükümete karşı devrimci mücadele vermek demek, onu devirmek demek, – *uluslararası* işçi hareketinin gelişmesi için yararlı olduğu takdirde – ulusal düzeyde (Brest barış antlaşmasını tanımak dahi!) en büyük fedakarlık göstermek demektir.

(*Die proletarische Revolution und der Renegat Kautsky*, Ekim 1918, Lenin, Eserler, 28. cilt, s.101)

Çevirmenin notu:

Marksizm-leninizmin klasiklerinin Türkçe çevirileri ne sosyalist dönemi SBKP ne de sosyalist dönemi ÇinKP tarafından resmen onaylanmıştır. Bu nedenle biz, bazen Türkçe baskılardan alıntı yaptık, bazen Almandan kendimiz çevirdik.

Türkiye'de yayımlanan bir yazı, makale veya yapıttan alıntı yaptığımız zaman genelde onun Türkçe başlığını, çevirenin ve yayınevini ismi ve basılı yılı veya ilgili internet sayfasını verdik.

REVOLUTIONÄRER WEG dizisi

Marksizm-Leninizmin sorunları – MLPD'nin teorik organı – 40'tan fazla yıldır hazırlanan çizgi

MLPD'nin fikir önderi ve kurucularından biri olan Willi Dickhut, bu dizinin ilkesel önemi konusunda şöyle yazmıştır:
"Dizinin her sayısı, yaşadığımız dönemin belirli bir temel sorunu ele alır; sayılarının tümü de, şimdiki görevlerimizin pratikte çözümlenmesine hizmet eden bir sistem oluşturmaktadır. Teorik organımızın içeriği soyut teorik tezlerden ibaret değil, marksist-leninist ilkeler ile onyıllarca komünist çalışmalarımızda kazandığımız deneyimler arasında diyalektik birlik oluşturur. REVOLUTIONÄRER WEG dizisinde marksizm-leninizm temelinde günümüzde meydana gelen değişiklikler çözülür, yeni bilgi ve kavrayışlar kazanılır ve teorik düzeyde geliştirilebilir."

Willi Dickhut
1992 yılına kadar
REVOLUTIONÄRER WEG dizisi
yazı kurulu başkanıydı

RW 1-3/1970: Üç Program – Revizyonizmin ve Oportünizmin Üç Programı • Sosyalizme Giden Yol • Anti-otoritarizm ve İşçi Hareketi

RW 4-5/1970: Parti İnşası ve Proleter Çizgi İçin Mücadele

RW 6/1971: İşçi Hareketi İçinde Diyalektik Yöntem

RW 7-9: Sovyetler Birliği`nde Kapitalizmin Restorasyonu **

- **7/1971:** Yeni Burjuva Sınıfı
- **8/1972:** Yeni Kapitalist Ekonomi
- **9/1972:** Sosyal-Emperyalizm

RW 10/1973: Parti İnşasının Bazı Temelleri

RW 11-12/1973: İşçi Sendikaları ve Sınıf Mücadelesi

RW 13-14/1974: Ekonomik Gelişme ve Sınıf Mücadelesi

RW 15/1976: Tasfiyeciliğe Karşı Mücadele

RW 16-19: FAC'de Tekelci Devlet Kapitalizmi

- **16/1977:** Serbest Rekabet Kapitalizminden Tekelci Devlet Kapitalizmine
- **17/1977:** Tekelci Devlet Kapitalizminde Ekonomik Güç
- **18/1978:** Tekelci Devlet Kapitalizminde Siyasi ve Askeri Güç
- **19/1979:** Tekelci Devlet Kapitalizmi, Sosyalizm ve

Modern Revizyonizm

RW 20-21/1981: Sınıf Mücadelesinde Strateji ve Taktik

RW 22/1983: Savaş ve Barış ve Sosyalist Devrim

RW 23/1984: Krizler ve Sınıf Mücadelesi

RW 24/1988: Teori ve Pratiğin Diyalektik Birliği

RW 25/1993: Yeni-Sömürgecilik ve Ulusal Kurtuluş Savaşındaki Değişiklikler

RW 26/1995: İşçi Hareketi İçinde Düşünce Tarzı İçin Mücadele *

RW 27-28: Kadının Kurtuluşu İçin Yeni Perspektifler – Sınıf Mücadelesi ve Kadının Kurtuluşu Mücadelesi *

- **27/1999:** Kadının Kapitalizmde Özel Sömürülüp Ezilmesinin Toplumsal Temelleri
Ek: Konuya İlişkin Önemli Alıntılar

- **28/2000:** Proleter ve Burjuva Kadın Hareketleri • Kadının Kurtuluşu Mücadelesi ve Sosyalizm

RW 29-31: “Küreselleşme” Tanrılarının Günbatımı – Uluslararası Üretim Yeniden Örgütlenmesi **

- **29/2003:** Emperyalizmin Ekonomi Politikisindeki Esas Değişiklikler
- **30/2003:** Uluslararası Üreti-

* Türkçe baskı mevcuttur.

** Genişletilmiş Türkçe baskı mevcuttur.

min Yeniden Örgütlenmesi,
Emperyalizmin Gelişiminde
Yeni Bir Aşamaya Geçişin
Yolunu Açıyor

- **31/2003:** Uluslararası Üretim Yeniden Örgütlenmesinin Emperyalist Dünya Sisteminin Bunalımını Keskinleştirilmesi

RW 32-34: Uluslararası Sosyalist Devrim Şafağı – Uluslararası Sosyalist Devrimin Strateji ve Taktiği

- **32/2011:** Proleter Strateji

ve Sosyalist Devrimin
Uluslararası Niteliği

- **33/2011:** Uluslararası Mali-Sermayenin, Uluslararası Proletarya Ve Onun Müttefiklerine Yönelik Sınıf Mücadelesinde Uyguladığı Strateji ve Taktik
- **34/2011:** Marksist-Leninistlerin Uluslararası Devrim Strateji ve Taktiği

RW 35/2014: Sınıf Mücadelesi ve İnsan-Doğa Birliği İçin Mücadele

REVOLUTIONÄRER WEG ("Devrimci Yol") dizisi Verlag Neuer Weg tarafından yayımlanmaktadır. Dizinin bazı sayıları CD olarak da çıkmıştır.

Bütün sayıların İngilizce baskıları da mevcuttur. Çeşitli kitaplardan ayrıca İspanyolca, Fransızca, Türkçe, Rusça, Farsça ve Arapça baskılar yayımlanmıştır.

Verlag Neuer Weg

- İlerici
 - Anti-faşist
 - Enternasyonalist
 - Marksist-leninist
- Yayınlar ve medya

Daha fazla bilgi ve siparişler hakkında lütfen verlag@neuerweg.de adresine başvurunuz.

Verlag Neuer Weg
MEDIENGRUPPE
NEUER WEG GmbH

Verlag Neuer Weg, Alte Bottroper Str. 42, D-45356 Essen
Tel.: +49 201 25915, E-mail: verlag@neuerweg.de
Webshop: www.people-to-people.de